

Police, dnia 30 kwietnia 2014 r.

PROTOKÓŁ KONTROLI

Jednostka kontrolowana:

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży
ul. WOP 10
72-020 Trzebież
NIP: 851-22-38-855

Jednostka nadzorująca:

Powiat Policki w Policach
ul. Tanowska 8, 72-010 Police

Zakres kontroli:

Kontrola problemowa w zakresie działania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (dalej zwanego ZFŚS).

Termin kontroli:

od 11 lutego do 12 marca 2014 r.

Kontrolę przeprowadził:

Katarzyna Wojciechowicz, Główny Specjalista w Biurze Kontroli Starostwa Powiatowego w Policach – upoważnienie Starosty Polickiego Nr AO.077.01.2014.NA z dnia 11 lutego 2014 r. przy udziale eksperta w osobie pana [REDAKTOWANO].

Kierownik jednostki kontrolowanej:

Mieczysław Karpiszyn – dyrektor

Informacje w czasie kontroli udzielali:

[REDAKTOWANO] – dyrektor;
[REDAKTOWANO] – główny księgowy;
[REDAKTOWANO] – starszy specjalista ds. finansowych;
[REDAKTOWANO] – główny specjalista;
[REDAKTOWANO] - członek komisji

Ustalenia kontroli dokonano przy zastosowaniu następujących aktów prawnych:

- Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, dalej zwana ustawą o Funduszu (Dz.U.2012.592 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U.1998.21.94 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U.2001.79.854 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 26 lipca 1991 r. (Dz.U.2012.361 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (Dz.U.2009.43.349);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych,

państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2013.289 j.t.);

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Dane ogólne:

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży (dalej zwany Ośrodkiem) jest placówką resocjalizacyjno-wychowawczą. Prowadzi działalność w formie pracy ciągłej, całodobowej jako placówka nieferyjna. Jego zadaniem jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego, przygotowania wychowanków do samodzielnego życia zgodnie z normami prawnymi i społecznymi oraz rewalidacja.

Ośrodek funkcjonuje jako jednostka budżetowa finansowana z budżetu Powiatu Polickiego. Działalność jednostki reguluje szczególnie ustawa o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz.U. z 2011 r. Nr 109 poz. 631).

W Ośrodku prowadzone jest gimnazjum oraz internat dla wychowanków.

Uchwałą Nr 439/2010 Zarządu Powiatu Polickiego stanowisko dyrektora Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Trzebieży powierzono z dniem 1 września 2010 roku panu Mieczysławowi Karpiszynowi.

Stanowisko głównej księgowej obejmuje pani Jadwiga Pełka, zatrudniona na umowę o pracę.

Ośrodek zobowiązany jest do prowadzenia zakładowego funduszu zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o funduszu.

Ustalenia kontroli:

Na podstawie przedstawionego regulaminu oraz dokumentacji, ewidencji księgowej i losowo wybranych dowodów księgowych z okresu 2012-2013 r. sprawdzono funkcjonowanie ZFŚS w tym:

a) prawidłowość przestrzegania przepisów ustawy o funduszu, w szczególności:

- treści Regulaminu Funduszu,
- planu finansowego Funduszu,
- sposobu wydatkowania środków Funduszu i zarządzania Funduszem;

b) prawidłowość współdziałania komisji socjalnej z administratorem Funduszu;

c) ewidencję;

d) rozliczenia podatkowe udzielonych świadczeń.

Szczegółowe informacje oraz dane dotyczące ustaleń zawiera sprawozdanie i jego uzupełnienia dołączone w załącznikach nr 1a-b do protokołu. Sprawozdanie zawiera ponadto część teoretyczną, przybliżającą podstawy prawne oraz praktyczne rozwiązania i wskazówki dotyczące ZFŚS, a także przykładowy regulamin.

Podsumowanie:

Podsumowując stwierdza się, że w trakcie kontroli wykryto następujące nieprawidłowości i błędy:

- brak jest odpowiedniego zarządzenia wprowadzającego oraz zarządzeń zmieniających Regulamin Funduszu (poza Zarządzeniem dyrektora nr 5a/2013), co uniemożliwia jednoznaczne określenie daty wprowadzenia i obowiązywania, ponadto nie ma dowodu

- na uzgodnienie treści i zmian Regulaminu Funduszu z przedstawicielem pracowników (w Ośrodku nie funkcjonują związki zawodowe);
- wewnątrznie sprzeczne określenie w Regulaminie Funduszu katalogu osób uprawnionych, który to katalog ponadto jest zbyt szeroki i trudny do obiektywnego stosowania, ze względu na zastosowaną definicję „członka rodziny”, odnoszącą się jedynie do faktu utrzymania i wspólnego zamieszkania, bez wskazania na więzi pokrewieństwa;
 - niezgodny z zasadami socjalnymi zapis w Regulaminie Funduszu (§ 4 ust. 1 lit. g) przewidujący w katalogu działalności socjalnej wydatki okolicznościowe – w latach 2012-2013 wypłacono w ramach tej działalności dwukrotnie więcej pogrzebowe;
 - wypłacano pracownikom i emerytom ekwiwalent pieniężny w zamian za świadczenia rzeczowe w sytuacji, gdy Regulamin Funduszu nie przewiduje wypłaty ekwiwalentu;
 - Regulamin Funduszu nie wskazuje wprost jakie kryteria decydują o przyznawaniu świadczeń, a o stosowaniu kryterium dochodowego można wnioskować jedynie na podstawie załączników do Regulaminu Funduszu;
 - brak w Regulaminie Funduszu jasnego wskazania, czyje dochody należy ujmować w oświadczeniu o wysokości dochodów na osobę w rodzinie, dołączanym do wniosku o przyznanie świadczenia, powoduje trudności w weryfikacji prawidłowości oświadczeń - brak definicji określenia „rodzina” w kontekście oświadczenia dotyczącego wysokości dochodu na osobę w rodzinie, może sugerować stosowanie definicji „członka rodziny” określonego w kontekście katalogu osób uprawnionych (§ 5 ust 2 regulaminu Funduszu), co jednak w praktyce nie jest stosowane, bowiem w praktyce w oświadczeniu ujmowano dochody osób prowadzących wspólnie „gospodarstwo domowe”;
 - kryteria przyznawania świadczeń są ustalane na dany rok, jednak nie stwierdzono w jaki sposób ich aktualizacja oparta była o ogłaszane przez GUS najniższe wynagrodzenie, o czym mówi zapis § 11 Regulaminu Funduszu;
 - brak uregulowań dotyczących wyboru i funkcjonowania komisji socjalnej;
 - brak decyzji o powołaniu komisji socjalnej;
 - brak precyzyjnego określenia w Regulaminie Funduszu warunków dokonywania zwiększeń odpisu np. w praktyce odpis zwiększany jest w odniesieniu do emerytów i rencistów objętych opieką socjalną;
 - nie przekazanie w całości odpisu za 2012 r. (wg wyliczenia Ośrodka 129.233,48 zł, przekazany na wyodrębniony rachunek 129.149,00 zł – niedopłata 84,48 zł)
 - w 2012 r. zawyżono odpis na ZFŚS o 2.858,81 zł, w 2013 r. o 2.245,66 zł;
 - konta dotyczące ZFŚS na koniec 2012 i 2013 r. nie bilansują się;
 - w zakresie ewidencji księgowej:
 - * nie prowadzono ewidencji analitycznej do konta 851,
 - * błędnie rozrachunki z tytułu świadczeń socjalnych dla pracowników ewidencjonowano na koncie 240, zamiast 234,
 - * błędnie kwoty do wyjaśnienia, opłaty bankowe i ich rozliczenie ewidencjonowano przez konto 851 zamiast przez odpowiednie konto rozrachunkowe,
 - * przez zbędne księgowania zawyżano obustronnie obroty konta 851 o udzielone pożyczki, a konta 240-07 o świadczenia socjalne netto;
 - w planie wykonania ZFŚS:
 - * świadczenia wykazywano w błędnych pozycjach np. w pozycji świadczeń rzeczowych wykazywano świadczenia pieniężne wypłacane w okresie świątecznym, w pozycji „ekwiwalent w zamian za świadczenia rzeczowe dla emerytów MOW i SOSW” wykazywano wartość wypłaconych zapomóg i „wczasów pod gruszą”
 - * w 2013 r. pozycję „Inne” zawyżono o zrefundowane w danym roku opłaty bankowe;
 - * doszło do przekroczenia planu w niektórych pozycjach, co jest konsekwencją nie dokonania w odpowiednim czasie korekty planu ZFŚS;

- niejednokrotnie we wnioskach o przyznanie świadczenia oraz w protokołach komisji socjalnej nie precyzowano o jakie świadczenie chodzi, stosując ogólne określenie „świadczenie z Funduszu”, co uniemożliwia odniesienie się do właściwych kryteriów ich przyznawania, ponadto często brak jest uzasadnienia przyznania świadczenia, co jest szczególnie istotne w sytuacji udzielania zapomóg;
- poprzez niewłaściwą weryfikację dokumentacji doszło do sytuacji, że na podstawie wniosku o zapomogę przyznawano ekwiwalent za świadczenia rzeczowe np. świadczenia dla emerytów z protokołu 03/07/2012;
- nieprecyzyjne określenie w załącznikach do Regulaminu Funduszu wysokości świadczeń w poszczególnych progach dochodowych przez zastosowanie określenia „do”, co umożliwia przyznanie różnych świadczeń osobom, mającym ten sam średni dochód i powoduje, że nie zachowywano w sposób właściwy kryterium socjalnego – w praktyce wystąpiły sytuacje, że osoby o różnych dochodach na osobę w rodzinie otrzymały świadczenia w tej samej wysokości lub osoby o wyższych dochodach otrzymywały wyższe świadczenie w stosunku do osób o niższych dochodach, przy czym w dokumentacji brak uzasadnienia takich decyzji, ponadto wystąpiły przypadki, że przy znacznych różnicach w dochodach między osobami, różnica w przyznanych im świadczeniach była niewielka (przykłady osobowe wymienione w pkt 2.3.1. dołączonego do protokołu sprawozdania);
- w przyznawaniu świadczeń socjalnych doszło poza ww. do następujących nieprawidłowości: przyznano zapomogi zdrowotne bez odpowiedniego wniosku i dokumentacji (np. [REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE] – protokół z 03/12/2013), przyznano dofinansowanie do wypoczynku zorganizowanego dziecka bez odpowiedniej faktury ([REDAKTOWANE] – protokół z 24/06/2013), przyznano zapomogę zdrowotną zamiast zapomogi doraźnej ([REDAKTOWANE] – protokół z 06/03/2013), przyznano dofinansowanie do wypoczynku w kwocie wyższej niż wynika to z przyjętych progów dochodowych ([REDAKTOWANE] – protokół z 14/11/2012), przyznano dofinansowanie do wypoczynku dziecka, mimo że świadczenie nie należało się z powodu zbyt wysokiego dochodu ([REDAKTOWANE], [REDAKTOWANE] – protokół z 08/06/2012);
- niewłaściwie dofinansowanie do paczek dla dzieci przyznawano w takiej samej wysokości dla każdego uprawnionego dziecka bez zróżnicowania sytuacji materialnej;
- wystąpiły przypadki przyznania pożyczki przez dyrektora bez konsultacji z komisją socjalną (pismo z 09/09/2013, pismo z 10/10/2012, pismo z 11/04/2012);
- w protokole 24/06/2013 brak jest imiennej listy potwierdzającej przyznane świadczenia urlopowe wynikające z Karty Nauczyciela;
- niewłaściwie świadczenia rzeczowe przed świętami wielkanocnymi (zazwyczaj pierwsze świadczenie w roku) przyznano wszystkim uprawnionym w kwocie po 380 zł bez względu na kryteria dochodowe;
- w dokumentacji poza ww. wystąpiły następujące nieprawidłowości: brak dat na wnioskach, brak określenia we wnioskach - składanych w formie innej niż przyjęty formularz - wskazania czy wykazano dochód brutto czy netto, brak dołączonych informacji o zarobkach (lub ich braku) studiujących dzieci;
- we wnioskach wynagrodzenie wykazywane jest w kwotach 1500, 1600, 2000, 2500 itd., prawdopodobnie z dużym zaokrągleniem i nie było przez komisje weryfikowane czy uszczegóławiane, nawet w sytuacji, gdy wykazywane wynagrodzenie stanowiło górną granicę progu i różnica 1 zł powodowałaby, przejście pracownika do wyższego progu lub wykluczała go z prawa do świadczenia;
- pozostałe wymienione w treści Sprawozdania.

Dyrektor Ośrodka został poinformowany o:

- możliwości zgłoszenia przed podpisaniem protokołu zastrzeżeń, co do jego treści;
- przysługującym mu prawie złożenia w terminie 7 dni od daty podpisania protokołu, pisemnych zastrzeżeń, co do jego ustaleń z równoczesnym wskazaniem środków dowodowych na adres Starostwa Powiatowego w Policach,

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Załączniki do protokołu:

- 1a – Sprawozdanie z kontroli działalności Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w latach 2012-2013;
- 1b – uzupełnienie Sprawozdania z kontroli działalności Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w latach 2012-2013 w zakresie przykładowej ewidencji operacji księgowych.

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH W LATACH 2012/2013 W:

- Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Trzebieży
- Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach
- Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Kawalerów Orderu
Uśmiechu w Tanowie
- Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Nr 1 dla Dzieci
Niepełnosprawnych Ruchowo im. Marii Grzegorzewskiej w Policach
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Policach

SPIS TREŚCI:

1. Część Teoretyczna	str. 7
1.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str.7
1.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 7
1.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 9
1.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 10
1.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 13
1.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 15
1.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 17
1.1.7 Wzór Regulaminu Funduszu	str. 18
1.2 Finanse Funduszu	str. 29
1.2.1 Odpis	str. 29
1.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 32
1.2.3 Plan finansowy	str. 33
1.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 33
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży	str. 39
2.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str. 39
2.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 39
2.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 39
2.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 40
2.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 41
2.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 42
2.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 43
2.1.7 Zalecenia	str. 43
2.2 Finanse Funduszu	str. 43
2.2.1 Odpis	str.43
2.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 47
2.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu	str. 51
2.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 53
2.3 Funkcjonowanie Funduszu	str. 57
2.3.1 Przyznawanie świadczeń	str. 57
2.3.2 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu	str. 70

2.3.3 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi	str. 70
3. Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach	str. 72
3.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str. 72
3.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 72
3.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 72
3.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 73
3.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 74
3.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 74
3.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 76
3.1.7 Zalecenia	str. 77
3.2 Finanse Funduszu	str. 77
3.2.1 Odpis	str. 77
3.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 82
3.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu	str. 82
3.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 83
3.3 Funkcjonowanie Funduszu	str. 86
3.3.1 Przyznawanie świadczeń	str. 86
3.3.2 Skargi	str. 96
2.3.3 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu	str. 102
2.3.4 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi	str. 106
4. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tanowie	str. 107
4.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str. 107
4.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 107
4.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 107
4.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 108
4.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 109
4.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 110
4.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 111
4.1.7 Zalecenia	str. 111
4.2 Finanse Funduszu	str. 111
4.2.1 Odpis	str. 111

4.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 115
4.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu	str. 119
4.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 120
4.3 Funkcjonowanie Funduszu	str. 123
4.3.1 Przyznawanie świadczeń	str. 123
4.3.2 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu	str. 137
4.3.3 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi	str. 137
5. Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo w Policach	str. 139
5.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str. 139
5.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 139
5.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 139
5.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 140
5.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 141
5.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 141
5.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 143
5.1.7 Zalecenia	str. 143
5.2 Finanse Funduszu	str. 143
5.2.1 Odpis	str. 143
5.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 146
5.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu	str. 151
5.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 152
5.3 Funkcjonowanie Funduszu	str. 155
5.3.1 Przyznawanie świadczeń	str. 155
5.3.2 Sprawa objęcia Funduszem pracowników niepedagogicznych zlikwidowanej placówki Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 2 im. Kornela Makuszyńskiego w Policach	str. 173
5.3.3 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu	str. 175
5.3.4 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi	str. 176
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Policach	str. 177
6.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str. 177
6.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 177

6.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 177
6.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 178
6.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 180
6.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 181
6.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 182
6.1.7 Zalecenia	str. 182
6.2 Finanse Funduszu	str. 182
6.2.1 Odpis	str. 182
6.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 184
6.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu	str. 191
6.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 193
6.3 Funkcjonowanie Funduszu	str. 194
6.3.1 Przyznawanie świadczeń	str. 194
6.3.2 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu	str. 205
6.3.3 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi	str. 206

1. CZĘŚĆ TEORETYCZNA

1.1 REGULAMIN ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

1.1.1 Zagadnienia ogólne.

Regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych to źródło prawa pracy¹.

Zgodnie z art. 9§ 1 Kodeksu pracy, ilekroć w Kodeksie pracy jest mowa o prawie pracy, rozumie się przez to przepisy Kodeksu pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, a także postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy.

Artykuł 9 § 1 K.p. statuuje legalną definicję prawa pracy, poprzez wyliczenie jego źródeł. Zgodnie z dyrektywą w nim sformułowaną, przymiot ten posiadają akty ponadindywidualne, które określają prawa i obowiązki pracowników i pracodawców. W płaszczyźnie literalnej definicja ta nie odnosi się natomiast do statusu innych podmiotów funkcjonujących w stosunkach pracy.

Dokonując systematyki źródeł prawa pracy wyliczonych w art. 9 § 1 K.p. można wyróżnić Kodeks pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców. Omawiany artykuł przewiduje jednak jeszcze inne źródła prawa, specyficzne dla prawa pracy. Jest to dopuszczalne przy przyjęciu poglądu, że katalog źródeł prawa przewidziany w art. 87 ust. 2 Konstytucji nie jest zamknięty. Wskazany przepis nadaje status źródeł prawa aktom prawa miejscowego, za które można uważać specyficzne źródła prawa pracy, mające przecież ograniczony zasięg terytorialny, ale co ważniejsze zasięg przedmiotowy (np. zakładowy układ zbiorowy pracy obejmujący jeden zakład) i podmiotowy. A zatem za kategorię źródeł prawa wyróżnioną w art. 9 § 1 k.p. uznawane są także postanowienia układów zbiorowych oraz akty zakładowe, które w sposób ponadindywidualny określają status stron stosunku pracy. Zalicza się do nich regulaminy oraz statuty.

Obowiązek wydania Regulaminu może wynikać z przepisów szczególnych do Kodeksu pracy. Dotyczy to np. regulaminu świadczeń socjalnych (zob. art. 8 ust. 2 ustawy o Funduszu), regulaminu zwolnień z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (zob. art.

¹ Opracowano na podstawie K. Jaśkowski w: system informacji prawnej Legalis „Komentarz do art. 9 Kp.” oraz K.W. Baran w: system informacji prawnej Legalis „Komentarz do art. 9 Kp”.

3 ust. 4 i 5 ustawy o grupowych zwolnieniach) i regulaminu funduszu szkoleniowego (art. 67 i n. ustawy o promocji zatrudnienia).

Uprawnienia zadekretowane w regulaminach mają charakter roszczeniowy, jeżeli są wystarczająco skonkretyzowane. Regulaminy nie muszą przybierać formy jednego dokumentu, choć względy prakseologiczne za tym przemawiają.

W związku z powyższym do regulaminów, jako specyficznych źródeł prawa pracy, mają zastosowanie Zasady techniki prawodawczej, będące załącznikiem do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. z 2002 r. Nr 100, poz. 908), zawierające regulację typowych środków techniki prawodawczej, a więc np. takich kwestii, jak sposoby formułowania norm w zależności od adresata, do którego norma jest kierowana, sposób formułowania definicji pojęć w aktach normatywnych, czy sposoby zamieszczania odesłań w aktach prawnych.

Fundusz Socjalny a związki zawodowe.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o Funduszu, zasady wykorzystania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, w tym podział środków z tego Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności, ustala pracodawca w Regulaminie uzgodnionym z zakładową organizacją związkową. Zgodnie zaś z art. 27 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych, przyznawanie pracownikom świadczeń z Funduszu, dokonywane jest w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową.

W praktyce, powyższe przepisy odnoszą się przede wszystkim do uzgodnienia i zatwierdzenia przez funkcjonujące w placówce związki zawodowe:

- Regulaminu Funduszu,
- planu finansowego Funduszu,
- decyzji o przyznaniu świadczeń.

Przez uzgodnienie ze związkami zawodowymi wskazanymi powyżej aktów, należy rozumieć wypracowanie przez pracodawcę i związki wspólnego stanowiska, a nie jedynie uzyskanie przez pracodawcę opinii, co do projektów tych aktów. Wskazać jednak należy odnośnie uzgadniania treści Regulaminu, iż zgodnie z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych, jeżeli w placówce funkcjonuje więcej niż jeden związek zawodowy i związki te nie przedstawiają wspólnie uzgodnionego stanowiska w terminie 30 dni, decyzje w sprawie

treści Regulaminu podejmuje pracodawca, po rozpatrzeniu odrębnych stanowisk organizacji związkowych.

Powyższe uprawnienia związkowe mogą zostać cedowane na członka związku zawodowego zatrudnionego w placówce, co znacznie ułatwi procedury dotyczące funkcjonowania Funduszu, szczególnie w zakresie decyzji o przyznawaniu świadczeń (por. pkt 1.6).

Wydatkowanie środków z Funduszu wbrew przepisom ustawy o związkach zawodowych, stanowi podstawę roszczenia związków do administratora Funduszu, o zwrot tak wydatkowanych kwot (art. 8 ust. 3 ustawy o Funduszu), jak również może skutkować jego odpowiedzialnością karną z powodu utrudniania wykonywania działalności związkowej (art. 35 ustawy o związkach zawodowych).

1.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu.

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o Funduszu, za osoby uprawnione do korzystania z Funduszu uważa się pracowników i ich rodziny, emerytów i rencistów – byłych pracowników i ich rodziny oraz inne osoby, którym pracodawca przyznał w Regulaminie, prawo do korzystania ze świadczeń socjalnych finansowanych z Funduszu.

Wskazać należy, że w związku z tak ukształtowaną treścią definicji osoby uprawnionej, administrator funduszu może w zasadzie dowolnie ustalić w Regulaminie, krąg podmiotów uprawnionych do korzystania z Funduszu.

W praktyce najwięcej kontrowersji budzi rozumienie użytego w definicji osób uprawnionych, słowa „rodzina”, gdyż ustawodawca nie wprowadził ani na gruncie ustawy o Funduszu ani innych przepisów prawa pracy definicji legalnej tego pojęcia. W doktrynie przedmiotu można spotkać się z dwoma nurtami rozumienia tego słowa w kontekście Funduszu:

a)w sposób wskazany w art. 67 i następnych ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (DzU z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.), w tym rozumieniu za członków rodziny uznaje się:

- dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;

- małżonka (wdowę i wdowca);
- rodziców (ojczyrna macochę oraz osoby przysposabiające);

po spełnieniu odpowiednio warunków o których mowa w art. 68 i następnych ustawy,

b) w sposób wskazany w art. 18 Konstytucji w zw. z art. 23 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy, gdzie za rodzinę uznaje się jedynie pracownika, jego małżonka i ich dzieci.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że przyjęta przez administratora definicja musi cechować się dostateczną określonością, nie może być katalogiem otwartym, bądź zbyt szerokim bez wyraźnej przyczyny. Z praktyki wynika, że z reguły duże kontrowersje budzi przyznanie możliwości korzystania z funduszu zbyt dużej liczbie osób, w szczególności nie związanych z zakładem pracy. Wskazać należy, że różnicowanie osób uprawnionych do korzystania z Funduszu w stosunku do otrzymywanych świadczeń, może opierać się tylko na kryterium socjalnym. W praktyce okazuje się, że najlepszym rozwiązaniem jest wskazanie definicji rodziny jako osób uprawnionych do korzystania z funduszu, w drodze kompromisu pomiędzy powyżej wskazanymi punktami a i b.

Definicja rodziny może również posłużyć do określenia sytuacji majątkowej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu, poprzez wskazanie kręgu osób, które brane są pod uwagę do ustalenia tej sytuacji. Najczęściej bowiem stosowanym kryterium przyznawania świadczeń, jest właśnie kryterium dochodowe, zazwyczaj określone poprzez ustalenie dochodu na członka rodziny uprawionego. W praktyce okazuje się, że najlepszym rozwiązaniem, jest wprowadzenie węższego katalogu osób uprawnionych do korzystania z funduszu, zaś szerszego dla ustalenia sytuacji majątkowej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu (poprzez np. wskazanie, że do ustalenia tej sytuacji bierze się pod uwagę dochód wszystkich osób będących na utrzymaniu i zamieszkujących z osobą uprawnioną, nie zaś tylko tych, którzy są uprawnieni do korzystania z funduszu).

1.1.3 Rodzaje działalności socjalnej.

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o Funduszu, przez działalność socjalną należy rozumieć usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej – rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach

określonych umową. Wskazać jednak należy, iż administrator Funduszu nie ma obowiązku finansować każdej ze wskazanych w definicji działalności socjalnej.

Najwięcej kontrowersji zarówno w orzecznictwie jak i doktrynie budzi kwestia finansowania ze środków Funduszu imprez integracyjnych/okolicznościowych, takich jak np. wigilia pracownicza. Wątpliwości w tym zakresie można podzielić na dwa rodzaje tj.:

- czy impreza integracyjna mieści się w ustawowej definicji działalności socjalnej,
- czy przy organizacji danej imprezy o powszechnym charakterze musi mieć zastosowanie kryterium socjalne.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 października 2008 r., II PK 74/08, w pojęciu działalności socjalnej mieści się - jako rodzaj działalności rekreacyjnej, względnie działalności w postaci różnych form wypoczynku - działalność w postaci imprez masowych, takich jak pikniki, czy „andrzejki”. Podobnie w orzeczeniu z dnia 20 sierpnia 2001 r. sygn. I PKN 579/00, SN dopuścił możliwość organizowania ze środków Funduszu festynu, a więc imprezy integracyjnej o charakterze powszechnej dostępności dla osób uprawnionych.

Należy zatem wskazać, iż SN dopuszcza możliwość organizowania imprez integracyjnych finansowanych ze środków Funduszu. W doktrynie wskazuje się, iż dla pełnej realizacji definicji działalności socjalnej, imprezy pracownicze powinny nosić chociaż w pewnym zakresie cechy imprezy sportowo-rekreacyjnej albo kulturalno-oświatowej. Za przykład podaje się śpiewanie kolęd, zaproszenie zespołu muzycznego czy teatralnego, albo organizację różnego rodzaju konkursów.

Odnosnie drugiego z problemów wskazać należy, o czym będzie szerzej mowa przy okazji omawiania zasad przyznawania środków z funduszu, że w orzecznictwie nie tylko sądowym, ale przede wszystkim ZUS i organów skarbowych, zdecydowanie przeważa pogląd, iż każda działalność socjalna powinna opierać się wyłącznie na kryterium socjalnym. W tym zakresie przywołać należy przede wszystkim wyrok SN z dnia 20 sierpnia 2001 r. sygn. I PKN 579/00, w którym SN stwierdził, iż wprowadzenie przez pracodawcę w odniesieniu do festynu zasady przyznawania świadczeń, według której każdy pracownik i wszyscy członkowie jego rodziny - z pominięciem kryterium socjalnego - otrzymali talony uprawniające do konsumpcji na festynie o tej samej wartości, naruszało zasadę powiązania Funduszu z sytuacją osób uprawnionych oraz socjalny charakter Funduszu. Tym samym, jak wskazał SN, pracodawca wydatkował środki Funduszu niezgodnie z przepisami ustawy.

W tym miejscu należy również wskazać, iż Urzędy Skarbowe konsekwentnie odmawiają zwolnienia z podatku świadczeń finansowanych z Funduszu, jeżeli otrzymanie świadczenia nie jest uzależnione od kryterium socjalnego (por. np. interpretacja indywidualna z dnia 29.08.2012, sygn. ITPB2/415-388/11-3/12-S/DS, Dyrektor Izby Skarbowej w Łodzi).

W stosunku do imprezy pracowniczej, jako wydarzenia o charakterze powszechnej dostępności, które zakłada uczestnictwo na równych zasadach ogółu pracowników, zastosowanie kryterium socjalnego jest stosunkowo kłopotliwe. Oznacza de facto dwie możliwości. Pierwsza polegałaby na zróżnicowaniu świadczeń przysługujących każdemu pracownikowi na takiej imprezie, co z oczywistych względów wydaje się sytuacją kuriozalną. Drugie rozwiązanie zobligowałoby pracowników do pokrycia kosztów takiej imprezy w różnej wysokości, w stosunku do przysługujących im dopłat z Funduszu. Wydaje się, że najwłaściwszą formą organizacji imprez integracyjnych ze środków Funduszu, będzie drugie ze wskazanych rozwiązań.

W praktyce, poważne wątpliwości budzi również definicja pomocy materialnej rzeczowej bądź finansowej. Przyjęto, że świadczenia te polegają przede wszystkim na przyznawaniu zapomóg a więc świadczeń związanych z trudną sytuacją materialną osoby uprawnionej. W doktrynie zapomogi dzieli się na dwa rodzaje, zaś podział ten jest ściśle związany z przepisami prawa podatkowego. I tak wyróżniamy zapomogi:

- losowe – które należy rozumieć zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 26 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej zwanej updog). Przepis ten stanowi, iż wolne od podatku dochodowego są zapomogi otrzymane w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci - do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł,
- doraźne – są to zapomogi związane z ogólnie pojętym znacznym pogorszeniem się sytuacji materialnej osoby uprawnionej, z przyczyn innych, niż wskazane w definicji zapomogi losowej.

Odnosnie znaczenia pozostałych rodzajów działalności socjalnej, o których mowa w ustawie o Funduszu, to wskazać można, że przez działalność kulturalno-oświatową, należy rozumieć zakup biletów wstępu na koncerty, do kina, teatru, opery, organizowanie imprez kulturalnych w zakładzie pracy itp., zaś przez działalność sportowo-rekreacyjną, należy rozumieć karnety na basen, siłownię, organizowanie zawodów sportowych i gier, w których

biorą udział pracownicy i ich rodziny, zakup sprzętu oraz wyposażenie sali gimnastycznej, siłowni w firmie, pikniki, wynajem kortu tenisowego itp.,

W pozostałym zakresie wskazać należy, że pracodawcy nie powinni finansować jako działalności socjalnej, m.in. następujących rodzajów wydatków ponoszonych na:

- profilaktyczne szczepienia ochronne,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników, szkolenia,
- ubezpieczenia emerytalne i na życie,
- dojazdy pracowników do pracy,
- prowadzenie przyzakładowego żywienia zbiorowego (zakładowych stołówek, restauracji, barów itp.),
- zakup środków trwałych na własne potrzeby,
- zakup upominków okolicznościowych, np. w związku z przejściem pracownika na emeryturę bądź rentę, zakupu wieńców pogrzebowych itp.
- wypłaty świadczeń, których nie przewiduje regulamin,
- zakup materiałów biurowych i materiałów promocyjnych, wydatków o charakterze administracyjnym, takich jak opłaty bankowe związane z prowadzeniem rachunku (są to koszty pracodawcy, a nie funduszu).

1.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o Funduszu, przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Przepis ten wprowadza tzw. zasadę wyłączności kryterium socjalnego. Odnośnie stosowania wskazanej zasady wypowiedział się Sąd Najwyższy w wielu orzeczeniach, zaś wypowiedzi te przeszły w tym zakresie pewną ewolucję. W wyroku z dnia z dnia 25 sierpnia 2004 r. sygn. I PK 22/03, SN wskazał, iż sprzeczne z ustawą jest wydatkowanie środków funduszu niezgodnie z zasadą ich przyznawania według kryterium socjalnego, to jest kryterium uzależniającego przyznawanie ulgowych usług i świadczeń wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Podobny pogląd wyraził SN w wyrokach z dnia 20 sierpnia 2001 r, I PKN 579/00, OSNP 2003 nr 14, poz. 331 oraz z dnia 11 maja 1999 r, I PKN 664/98, OSNAPiUS 2000 nr 14, poz. 540. W wyroku z dnia 23 października 2008 r., II PK 74/08, OSNP 2010/7–8/88, SN wskazał jednak, iż przepis art. 8 ust. 1 ustawy o Funduszu nie

odnosi się do całości działalności socjalnej w rozumieniu art. 2 pkt 1 tej ustawy, a jedynie do ulgowych świadczeń i usług. Zdaniem SN regulamin może przewidywać wydatkowanie środków funduszu na inne cele mieszczące się w ramach działalności socjalnej oraz ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń, np. powszechnej dostępności na równych zasadach w zakresie imprez integracyjnych. Można by zatem na podstawie przywołanego orzeczenia, wyróżnić dwa rodzaje zasad przyznawania świadczeń z Funduszu:

- 1) według kryterium socjalnego, dla świadczeń mających określonego, indywidualnego adresata (paczki dla dzieci, bony dla pracowników itp.),
- 2) równo dla wszystkich, dla świadczeń powszechnie dostępnych na równych zasadach (imprezy okolicznościowe).

Jednakże w kolejnym z orzeczeń z dnia 16 września 2009 r., sygn. I UK 121/09, SN wskazał, że podstawową zasadą dysponowania środkami funduszu, jest zasada określona w art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Zdaniem SN, zasada ta stanowi, że przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinno być uzależnione wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu i nie ma w tym zakresie wyjątków. W orzeczeniu tym, SN stwierdził, że Regulamin Funduszu, nie może zmienić tej zasady. Stąd świadczenia wypłacone przez pracodawcę z pominięciem owej zasady, nie mogą być ocenione w sensie prawnym jako świadczenia socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych i prawo podatkowe. Innymi słowy, pomoc z funduszu może być dokonywana jedynie wówczas, gdy uzależnia się jej przyznawanie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika.

Również w orzeczeniach urzędów skarbowych wskazuje się na bezwzględną konieczność przestrzegania kryterium socjalnego. Jak stwierdził Minister Finansów w indywidualnej interpretacji z dnia 06.12.2010, sygn. DD3/033/174/KDJ/10/PK-1143 jeśli źródłem finansowania imprezy integracyjnej jest zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, finansowanie musi uwzględniać sytuację dochodową pracowników. Oznacza to, że dofinansowanie z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych będzie różne dla poszczególnych pracowników, gdyż musi uwzględniać kryteria socjalne określone w Regulaminie Funduszu (por. również interpretacja indywidualna z dnia 29.08.2012, sygn. IPTPB2/415-388/11-3/12-S/DS, Dyrektor Izby Skarbowej w Łodzi).

Należy zatem przyjąć, że jedynym kryterium dotyczącym podziału środków z funduszu jest kryterium socjalne, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o Funduszu.

Mając na uwadze przywołane kryterium socjalne wskazać należy, że:

- przyznanie środków z funduszu nie może być uzależnione od stażu pracy ani wymiaru etatu czy rodzaju umowy o pracę,
- przyznawane z funduszu świadczenia muszą w sposób istotny różnić się w stosunku do osób uprawnionych o różnym statusie materialnym, czy sytuacji rodzinnej,
- możliwa jest sytuacja, w której osoby o najlepszej sytuacji materialnej w zakładzie pracy, nie otrzymają środków z funduszu.

Kryterium socjalne nie ma zastosowania w przypadku świadczenia urlopowego dla nauczycieli. Zgodnie z art. 53 ust. 1a Karty Nauczyciela, z odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, wypłacane jest nauczycielowi do końca sierpnia każdego roku świadczenie urlopowe w wysokości odpisu podstawowego, o którym mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, ustalonego proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy i okresu zatrudnienia nauczyciela w danym roku szkolnym.

1.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z funduszu.

Ze względu na przyznawanie środków z funduszu wyłącznie na podstawie kryterium socjalnego, należy ustalić odpowiednie zasady dotyczące ustalenia sytuacji socjalnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. W doktrynie przedmiotu proponuje się dwa rozwiązania:

- a) ustalenie sytuacji socjalnej wyłącznie na podstawie kryterium dochodowego,
- b) ustalenie sytuacji socjalnej na podstawie dodatkowo innych jeszcze kryteriów, takich jak np. szczególne obciążenia finansowe w postaci np. złego stanu zdrowia, trudnej sytuacji rodzinnej (osoby samotne, rodziny wielodzietne), czy jakiegoś zdarzenia losowego negatywnie wpływającego na sytuację materialną.

W praktyce za najlepsze rozwiązanie uznaje się oparcie ustalenia sytuacji socjalnej osoby uprawnionej, przede wszystkim o kryterium dochodowe, z tym, że przy ustaleniu tego dochodu należy wziąć pod uwagę liczbę i dochód osób, z którymi osoba ta prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Jeśli zaś chodzi o kryterium inne niż dochodowe, to powinno mieć ono zastosowanie w zasadzie wyłącznie w przypadku ubiegania się osoby uprawnionej o zapomogę losową czy doraźną. Wskazać bowiem należy, że kryterium to w przeciwieństwie

do dochodu, stanowi cechę niemierzalną i może stanowić uzasadnienie do świadczeń incydentalnych w postaci zapomóg, uzasadnionych właśnie charakterem zarówno tej cechy jak i wskazanych kryteriów.

Kolejnym problemem dotyczącym badania sytuacji socjalnej osoby uprawnionej, jest kwestia uzyskania danych dotyczących tej sytuacji. Jak wskazał SN w orzeczeniu z dnia 8 maja 2002 r. sygn. akt IPKN 267/2001, zasadą przyznawania ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z Funduszu, jest ich przyznawanie według kryteriów o charakterze wyłącznie socjalnym, tj. uzależnionych co do zasady i wysokości od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Z tego zaś punktu widzenia nie może być obojętne to, czy i jakie dochody osiąga pracownik poza zakładem pracy, w którym ubiega się o świadczenie oraz jaka jest sytuacja życiowa wszystkich członków jego rodziny, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Jeżeli więc przyznawanie świadczeń jest uzależnione od wymienionych wyżej kryteriów, to oczywiste staje się, że sytuacja pracownika lub innej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu wymaga każdorazowo wyjaśnienia, ustalenia i oceny, co przyznaje administratorowi Funduszu, prawo do żądania od osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu, stosownych dokumentów dotyczących jego sytuacji socjalnej.

Powyższe stwierdzenia potwierdził Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (patrz:http://www.giodo.gov.pl/318/id_art/4764/j/pl/), wskazując ponadto, iż należy mieć na względzie fakt, iż przetwarzanie danych osobowych nie może prowadzić do gromadzenia ich w zakresie szerszym, niż jest to konieczne dla realizacji celu, w jakim dane są pozyskiwane, czyli w ujęciu ustawy o ochronie danych osobowych – przetwarzane. Zgodnie bowiem z art. 26 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy administrator danych osobowych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane. Adekwatność danych w stosunku do celu ich przetwarzania powinna być rozumiana jako równowaga pomiędzy uprawnieniem osoby do dysponowania swymi danymi, a interesem administratora danych. Równowaga będzie zachowana, jeżeli administrator danych zażąda danych tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wypełnienia celu, w jakim dane są przetwarzane. Ponadto, jak wskazuje się w literaturze przedmiotu, z przepisu art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych, wynika w szczególności zakaz zbierania danych

niemających znaczenia, jak i danych o większym, niż konieczny stopniu szczegółowości, jak również danych zbieranych „na przyszłość”.

Istotna w tym zakresie jest również wypowiedź GODO, który stwierdził, że dane rodziny pracownika gromadzone w zw. z działalnością funduszu nie podlegają rejestracji jako, że są to dane dotyczące tego pracownika (patrz http://www.godo.gov.pl/348/id_art/1241/j/pl/).

1.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej

Ustawa o Funduszu nie przewiduje tworzenia przez administratora funduszu Komisji Socjalnej, jej utworzenie nie jest zatem obligatoryjne. Niemniej jednak administrator ma takie prawo w ramach tworzenia na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o Funduszu, Regulaminu Funduszu. Znaczenie Komisji Socjalnej wydaje się być nie do przecenienia, gdyż jej celem jest wyrażanie woli pracowników, co do podziału przysługujących im środków z Funduszu. Jednak sensu tworzenia Komisji, należy upatrywać jeszcze w nieco innym kontekście.

Zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych, przyznawanie pracownikom świadczeń z Funduszu, dokonywane jest w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową. Nie ma przeszkód prawnych ku temu, aby działająca na terenie zakładu pracy organizacja związkowa, delegowała to uprawnienie na rzecz związkowca będącego członkiem Komisji, w drodze wspólnie wypracowanych z administratorem Funduszu zasad, zapisanych w Regulaminie. Znacznie uprości to procedurę przyznawania środków z Funduszu i da Komisji Socjalnej faktyczną legitymację do uzgadniania z administratorem Funduszu, sposobu wydatkowania środków.

Wskazane jest również, aby członkowie Komisji Socjalnej pochodzili z wyboru dokonanego spośród wszystkich pracowników danego zakładu pracy, z tym, że dobrze byłoby, aby członkowie Ci reprezentowali każdą z grup zawodowych funkcjonujących w zakładzie, a więc np. pracowników pedagogicznych i pracowników niepedagogicznych, oraz jak już było wspomniane, związki zawodowe.

Istotne jest również wskazanie zasad funkcjonowania Komisji Socjalnej, bądź bezpośrednio w Regulaminie, bądź w postaci odrębnego załącznika do Regulaminu, jako Regulamin pracy Komisji. Skoro bowiem administrator Funduszu wprowadza w Regulaminie ciało doradcze w postaci Komisji, od działania której uzależnione jest zgodne z prawem

wydatkowanie środków, to niezbędne jest określenie sposobu jej działania. Ważne jest również, aby działanie Komisji, w tym jej decyzje, polegały na zasadzie pisemności.

Istotne znaczenie dla pracy Komisji, ma wypowiedź GODO odnośnie dostępu pracowników (członków Komisji) do danych osobowych innych pracowników. Jak stwierdził GODO, dział kadr ma prawo przekazać akta osobowe pracownika innej osobie zatrudnionej u danego pracodawcy, o ile jest to niezbędne do prawidłowego wykonywania obowiązków służbowych i o ile osoba, której pracodawca udostępnia akta personalne innej osoby u niego zatrudnionej, będzie posiadała nadane przez administratora danych (pracodawcę) upoważnienie do przetwarzania danych osobowych, w tym danych pochodzących z akt pracowniczych (por. http://www.giodo.gov.pl/348/id_art/3207/j/pl/).

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, w ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych, którą prowadzi administrator, wskazać należy:

- imię i nazwisko osoby upoważnionej,
- datę nadania i ustania oraz zakres upoważnienia do przetwarzania danych osobowych,
- identyfikator, jeżeli dane są przetwarzane w systemie informatycznym.

1.1.7 Wzór Regulaminu Funduszu

Opracowano wzór Regulaminu Funduszu, jak również załącznika do Regulaminu w postaci Regulaminu Pracy Komisji Socjalnej. Nie opracowano pozostałych załączników, o których mowa w poniższym Regulaminie, albowiem ich treść zależy od indywidualnej sytuacji kadrowej i finansowej jednostek.

REGULAMIN ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

ZAGADNIENIA OGÓLNE

§ 1.

Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, opracowany został na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 4 marca 1984 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (tekst jedn. Dz.U. z 1996 r., Nr 70, poz 335 ze zm.),

- 2) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.),
- 3) stosownych aktów wykonawczych.

§ 2.

Użyte w Regulaminie określenia oznaczają:

Regulamin – Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

fundusz – Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzony w na podstawie ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych,

placówka – (wpisać nazwę placówki której dotyczy Regulamin),

administrator Funduszu – dyrektor placówki,

związki zawodowe – zakładowe (międzyzakładowe) organizacje związkowe działające w placówce i posiadające uprawnienia organizacji związkowych na podstawie art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych,

emeryci i renciści byli pracownicy zakładu – osoby posiadające aktualny status emeryta lub rencisty (z tytułu niezdolności do pracy), którzy przed uzyskaniem świadczenia emerytalnego (rentowego) rozwiązyali stosunek pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę,

Komisja Socjalna – zespół osób składający się z pracowników placówki, w tym pracowników należących do związków zawodowych, powołany w celu uzgadniania przyznawanych świadczeń z Funduszu, oraz do innych zadań wymienionych w niniejszym Regulaminie i regulaminie Komisji Socjalnej, którego treść stanowi załącznik nr 1 do Regulaminu.

§ 3.

1. Regulamin określa zasady tworzenia i przeznaczenia środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej, oraz zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowych z Funduszu.
2. Środkami Funduszu administruje administrator Funduszu.
3. Środki Funduszu gromadzone są na odrębnym rachunku bankowym.
4. Podstawą działalności socjalnej w placówce jest regulamin ZFŚS oraz roczny plan wydatków wraz ze szczegółowym preliminarzem wydatków na poszczególne rodzaje działalności socjalnej, ustalony do 31 marca każdego roku przez administratora Funduszu w uzgodnieniu z Komisją Socjalną.

5. Nie korzystanie z Funduszu nie daje osobie uprawnionej podstawy do żądania jakiegokolwiek ekwiwalentu.

§ 4

1. W celu usprawnienia procesu uzgadniania stanowiska pracodawcy i związków zawodowych przy podejmowaniu decyzji o przyznawaniu świadczeń z Funduszu, jak również przygotowywania planu Funduszu, powołuje się stałą Komisję Socjalną, w skład której wchodzi pracownicy będący członkami związków zawodowych, w liczbie nie niższej niż 51 % składu Komisji.
2. Związki zawodowe, poprzez zatwierdzenie treści niniejszego Regulaminu, cedują na swoich przedstawicieli w Komisji Socjalnej uprawnienia, o których mowa w art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o związkach zawodowych jak również w art. 8 ust. 2 ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych.

§ 5

1. Przyznawanie osobom uprawnionym świadczeń z Funduszu, odbywa się na wniosek samego uprawnionego, przełożonego, opiekuna lub organizacji związkowej, i jest uzgadniane ze związkami zawodowymi, w ramach działającej Komisji Socjalnej, a następnie zatwierdzanie do wypłaty przez administratora Funduszu, co oznacza, że uzgodnienie to wyczerpuje ustawowy obowiązek wynikający z art. 27 ust 2 ustawy o związkach zawodowych.
2. Ostateczną decyzję o przyznaniu świadczenia z Funduszu podejmuje administrator Funduszu.

§ 4.

1. Wszystkie osoby zamierzające skorzystać w danym roku kalendarzowym ze świadczeń finansowych z Funduszu, powinny złożyć Komisji Socjalnej, w nieprzekraczalnym terminie do końca marca każdego roku, informację o sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej za poprzedni rok.
2. Osoba, która nie złożyła informacji wymienionej w ust. 1, lub złożyła ją po terminie, nie będzie mogła w danym roku kalendarzowym korzystać z ulgowych świadczeń finansowych z Funduszu.

3. Do końca marca danego roku świadczenia są przyznawane w oparciu o złożoną informację z roku poprzedniego, chyba że uprawniony złoży wcześniej nową informację.
4. Osoby zatrudnione w trakcie roku, tj. po 31 marca, składają informację, o której mowa w ust. 1 w momencie nawiązania stosunku pracy.
5. W razie powzięcia przez Komisję Socjalną wątpliwości co do wiarygodności danych przedstawionych przez osobę uprawnioną w informacji lub we wniosku o świadczenie, Komisja Socjalna może żądać od składającego taką informację lub wniosek, dokumentów potwierdzających te dane (np. zaświadczenie o dochodach pracownika z innego zakładu, dochodach współmałżonka, dziecka lub innego uprawnionego do korzystania z funduszu członka rodziny; zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły; decyzja Powiatowego Urzędu Pracy o wysokości pobieranego zasiłku dla bezrobotnych lub o przyznaniu statusu bezrobotnego bez prawa do zasiłku; decyzja o przyznaniu emerytury, renty lub zasiłku-świadczenia przedemerytalnego wraz z ostatnią decyzją waloryzacyjną itp.).

OSOBY UPRAWNIONE DO KORZYSTANIA Z ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

§ 5.

1. Do korzystania z Funduszu uprawnione są następujące osoby:
 - 1) pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę (w całym okresie zatrudnienia), w tym na podstawie umowy w celu przygotowania zawodowego, bez względu na wymiar czasu pracy, rodzaj umowy o pracę i staż pracy,
 - 2) pracownicy zatrudnieni na podstawie powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę (w całym okresie zatrudnienia), bez względu na wymiar czasu pracy i staż,
 - 3) emeryci i renciści (w okresie pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy) byli pracownicy placówki, z którymi placówka rozwiązała stosunek pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę,
 - 4) członkowie rodzin osób wymienionych w pkt. 1-3, tj.:
 - a) małżonek,
 - b) dzieci własne, dzieci przysposobione oraz przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, dzieci jednego z małżonków, jeżeli na tym małżonku ciąży

obowiązek wychowania i utrzymania dziecka - w wieku do lat 18, a uczące się w wieku do lat 25, oraz bez względu na wiek dzieci z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności

- c) małżonek po zmarłym pracowniku uprawniony do renty rodzinnej, której wysokość (brutto) nie przekracza 150% najniższego świadczenia z tego tytułu,
2. Uprawnienia do korzystania z Funduszu, jako członkowie rodziny, tracą osoby wymienione w ust. 1 pkt. 4 ppkt. b) i c) w przypadku wstąpienia w związek małżeński.

§ 6.

1. Przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z pomocy Funduszu (kryterium socjalne).
2. Do określenia sytuacji materialnej osób uprawnionych, o której mowa w ust. 1, przyjmuje się średni miesięczny dochód brutto przypadający na jednego członka rodziny osoby uprawnionej.
3. Za członków rodziny, o których mowa w ust. 2 uznaje się wspólnie zamieszkujące z osobą uprawnioną osoby, o których mowa § 5 pkt 4.
4. Wprowadza się tabele określające przysługujące kwoty dofinansowania do poszczególnych świadczeń z Funduszu, o których mowa w § 7 (załącznik nr 3 do Regulaminu). Tabele ustala się zgodnie z kryterium socjalnym, o którym mowa w ust. 1.

PRZEZNACZENIE ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

§ 7

Środki Funduszu przeznaczone są na:

- 1) dofinansowanie wypoczynku urlopowego organizowanego przez pracownika/emeryta/rencistę we własnym zakresie,
- 2) dofinansowanie do krajowego i zagranicznego wypoczynku dzieci i młodzieży w formie kolonii wypoczynkowych i zdrowotnych, obozów, zimowisk,
- 3) świadczenia urlopowe dla nauczycieli,
- 4) dofinansowanie wycieczki organizowanej przez placówkę,
- 5) dofinansowanie działalności kulturalno-oświatowej, sportowej i turystycznej,

- 6) udzielenie pomocy rzeczowej i finansowej, przeznaczonej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w formie bezzwrotnych zapomóg,
- 7) pomoc finansową na cele mieszkaniowe w formie zwrotnych pożyczek.

SZCZEGÓŁOWE ZASADY FINANSOWANIA POMOCY Z ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

§ 8

Ustala się następujące szczegółowe sposoby finansowania działalności socjalnej:

- 1) działalność kulturalno – oświatowa, sportowa i turystyczna - dopłata do biletów wstępu do kin, teatrów, na imprezy kulturalne i sportowe itp.,
- 2) dopłata do wycieczki organizowanej przez placówkę - pokrycie kosztów przejazdu, noclegów, wyżywienia oraz biletów wstępu do placówek kulturalno-oświatowych,
- 3) pomoc rzeczową lub finansowa:
 - a) zapomoga doraźna udzielana w związku z trudną sytuacją, rodzinną i materialną osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu – przyznawana nie częściej niż raz w roku, a w sytuacjach wyjątkowych maksymalnie trzy razy w roku,
 - b) zapomoga losowa w związku z indywidualnymi zdarzeniami losowymi, klęskami żywiołowymi i długotrwałą chorobą lub śmiercią najbliższego członka rodziny, tj. współmałżonka lub dziecka oraz innych członków rodziny uprawnionych na podstawie § 5 Regulaminu do korzystania z pomocy socjalnej – poznawana nie częściej niż raz w roku, a w sytuacjach wyjątkowych, maksymalnie trzy razy w roku. Warunkiem uzyskania pomocy, jest przedstawienie przez osobę ubiegającą się o taką pomoc, wiarygodnego dokumentu potwierdzającego tę sytuację, tj. w przypadku długotrwałej choroby – zaświadczenie lekarza o długotrwałej (przewlekłej) chorobie, w przypadku śmierci członka rodziny – kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu, w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych (kradzież, pożar, zalanie, wypadek) – odpowiednie dokumenty (zaświadczenie odpowiedniego organu, oświadczenie ewentualnego świadka, kopia protokołu itp.).
- 4) Dofinansowanie do krajowego i zagranicznego wypoczynku dzieci i młodzieży – dofinansowanie możliwe jest po przedstawieniu imiennej faktury wystawionej przez podmiot prowadzący działalność w tym zakresie.

§ 9.

1. Pomoc finansowa na cele mieszkaniowe jest udzielana w formie oprocentowanej pożyczki.
2. Pożyczka może być udzielona na remont i modernizację domu lub lokalu mieszkalnego, oraz budowę domu lub zakup lokalu mieszkalnego.
3. Maksymalny okres spłaty pożyczki wynosi 3 lata przy oprocentowaniu 2% w skali roku. Pozostałe warunki spłaty pożyczki określa umowa z pożyczkobiorcą.
4. O pożyczkę można ubiegać się raz na dwa lata pod warunkiem spłaty poprzedniej pożyczki.
5. W uzasadnionych przypadkach pożyczka może być umorzona w części, po spłaceniu co najmniej 30% kwoty pożyczki.
6. W razie śmierci pożyczkobiorcy pożyczkę umarza się.
7. Ustala się następujący sposób zabezpieczenia spłaty pożyczki:
 - a) do kwoty złotych poręczycielem jest współmałżonek pracownika a w przypadku rozdzielenia majątkowej lub braku współmałżonka, inny pracownik;
 - b) dla kwot z przedziału od do złotych poręczycielami są dwaj pracownicy;
 - c) dla kwoty powyżej złotych sposób zabezpieczenia pożyczki będzie ustalany indywidualnie przez administratora Funduszu.
8. Pracownik otrzymujący pożyczkę zobowiązany jest do wyrażenia pisemnej zgody na potrącenie spłacanych rat pożyczki z wynagrodzenia za pracę.
9. Niespłacona pożyczka staje się natychmiast wymagalna w razie rozwiązania stosunku pracy z winy pracownika.

V. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 13.

1. W sprawach nie uregulowanych niniejszym Regulaminem mają zastosowanie powszechnie obowiązujące przepisy prawa.
2. Regulamin wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia.

Zatwierdzam:

Związki zawodowe.

Zatwierdzam:

Administrator Funduszu

Regulamin pracy Komisji Socjalnej Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

§ 1

Regulamin pracy Komisji Socjalnej Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (zwany dalej „Regulaminem pracy Komisji Socjalnej”), reguluje pracę Komisji Socjalnej, powołanej na podstawie Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

§ 2

1. Komisja Socjalna (zwana dalej „Komisją”), realizuje zadania przewidziane w Regulaminie ZFŚS, w szczególności opiniuje wnioski o świadczenia z ZFŚS.
2. Komisja jest ciałem doradczym administratora Funduszu.
3. Komisja wraz z administratorem Funduszu czuwa nad przestrzeganiem Regulaminu ZFŚS.
4. Komisja w swojej pracy kieruje się zasadą wyłączności kryterium socjalnego, a w swoich opiniach jest niezależna.

§ 3

Komisja składa się z nieparzystej liczby członków, nie mniejszej niż 3 osoby, wybranych z pośród pracowników i emerytów placówki. Wybór członków Komisji dokonywany jest na zebraniu pracowniczym, przy obecności co najmniej połowy wszystkich pracowników.

§ 4

Kadencja członków Komisji trwa 3 lata od dnia powołania na stanowisko. W przypadku rezygnacji lub utraty członkostwa przez któregośkolwiek z członków komisji, nowy członek komisji zostaje wybrany nie później, niż w ciągu 3 miesięcy. Kadencja nowo wybranego członka, kończy się wraz z upływem kadencji pozostałych członków komisji.

§ 5

1. Utrata członkostwa w Komisji następuje wraz z ustaniem stosunku pracy członka Komisji w placówce.

2. Utrata członkostwa następuje także w przypadku rażącego i uporczywego niewykonywania przez członka Komisji swoich obowiązków wynikających z Regulaminu ZFŚS w tym Regulaminu Prac Komisji; decyzje w tej sprawie podejmuje Dyrektor placówki na uzasadniony wniosek wszystkich pozostałych członków Komisji.

§ 6

1. Członkowie Komisji wybierają spośród siebie przewodniczącego zwykłą większością głosów.

2. Przewodniczący Komisji może być w każdej chwili odwołany przez pozostałych członków Komisji w głosowaniu zwykłą większością głosów przy obecności wszystkich pozostałych członków Komisji. Przewodniczący nie bierze udziału w tym głosowaniu.

3. Przewodniczącym Komisji może być osoba, która daje rękojmię bezstronnego i sprawnego wypełniania swoich obowiązków a ponadto posiada wiedzę z zakresu ochrony danych osobowych a także ustawy o ZFŚS.

§ 7

1. Przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenia oraz kieruje pracami Komisji.

2. Przewodniczący jest osobą uprawnioną do kontaktów z administratorem Funduszu w sprawach dotyczących prac Komisji.

3. Przewodniczący Komisji ma prawo do zwołania nadzwyczajnego posiedzenia Komisji.

4. W przypadku nieobecności Przewodniczącego, pracami Komisji kieruje wyznaczony przez niego uprzednio, inny członek Komisji.

§ 8

1. Dla ważności prac komisji wymagana jest obecność co najmniej 51 % członków.

2. Posiedzenia Komisji są protokołowane.

3. Administrator Funduszu ma prawo wzięcia udziału w posiedzeniu Komisji, bez prawa głosu.

§ 9

1. W razie braku możliwości wypracowania przez Komisję wspólnego stanowiska w danej sprawie, przewodniczący zarządzi głosowanie nad proponowanymi rozwiązaniami zwykłą większością głosów.

2. W przypadku jednakowej liczby głosów, rozstrzyga głos Przewodniczącego.

§ 10

1. Komisja zbiera się na posiedzenie zwykłe nie częściej niż raz w miesiącu, a w każdym razie nie rzadziej niż raz na 3 miesiące. Termin posiedzenia wyznaczy przewodniczący po konsultacji z członkami Komisji i administratorem Funduszu.
2. Administrator Funduszu ma prawo zwołać posiedzenie Komisji w każdym czasie.

§ 11

1. Komisja proponuje corocznie plan finansowy Funduszu a także określa terminy składania wniosków.
2. Plan finansowy ZFŚS a także terminy składania wniosków, wchodzi w życie po ogłoszeniu ich przez administratora Funduszu w formie zarządzenia.

§ 12

Do zadań Komisji należy w szczególności:

1. tworzenie co roku planu Funduszu i sprawozdania z wykonania planu,
2. prowadzenie pełnej ewidencji i dokumentacji przyznawanych świadczeń, w tym protokołów z posiedzeń Komisji,
3. przyjmowanie wniosków złożonych przez osoby uprawnione,
4. opiniowanie wniosków złożonych przez osoby uprawnione,
5. sporządzenie na podstawie ewidencji z działu kadr listy uprawnionych osób do otrzymania świadczeń,
6. współpraca z działem księgowości a także administracji i obsługi w sprawach wynikających z prac Komisji,
7. prowadzenie innych spraw wynikających z Regulaminu ZFŚS.

§ 13

Przewodniczący Komisji powierzy sprawy o których mowa w § 13 pkt. 2,3,5,6,7 poszczególnym członkom Komisji.

§ 14

W razie uzasadnionych wątpliwości co do informacji zawartych we wniosku o świadczenie, przewodniczący Komisji ma prawo żądać od wnioskodawcy dodatkowych wyjaśnień ustnych bądź pisemnych, w szczególności dotyczących liczby osób będących członkami rodziny uprawnionego i dochodu rodziny, przy zachowaniu ograniczeń wynikających z prawa pracy i ustawy o ochronie danych osobowych.

§ 16

W stosunku do wniosków przyjętych w czasie obowiązywania dotychczasowych przepisów dotyczących pracy Komisji Socjalnej, stosuje się przepisy nowego Regulaminu Pracy Komisji Socjalnej.

1.2 FINANSE FUNDUSZU

1.2.1 Odpis

Według art. 5 ust. 1 ustawy o Funduszu, Fundusz tworzy się z corocznego odpisu podstawowego, naliczanego w stosunku do przeciętnej liczby zatrudnionych. Wg. art. 5 ust. 2 ustawy, wysokość odpisu podstawowego, o którym mowa w ust. 1, wynosi na jednego zatrudnionego, z zastrzeżeniem ust. 2a i 3, 37,5% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim lub w drugim półroczu roku poprzedniego, jeżeli przeciętne wynagrodzenie z tego okresu stanowiło kwotę wyższą. Wg. art. 5 ust. 2a, wysokość odpisu podstawowego na jednego pracownika młodocianego wynosi w pierwszym roku nauki 5%, w drugim roku nauki 6%, a w trzecim roku nauki 7% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2. Wg. art. 5 ust. 3 ustawy, wysokość odpisu podstawowego na jednego pracownika wykonującego prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze – w rozumieniu przepisów o emeryturach pomostowych, wynosi 50% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2. Wg. art. 5 ust. 4, wysokość odpisu podstawowego może być zwiększona o 6,25% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2, na każdą zatrudnioną osobę, w stosunku do której orzeczono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności. Wg. art. 5 ust. 5, pracodawcy sprawujący opiekę socjalną nad emerytami i rencistami, w tym także ze zlikwidowanych zakładów pracy, mogą zwiększyć Fundusz o 6,25% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2, na każdego emeryta i rencistę uprawnionego do tej opieki.

Wysokość odpisów i zwiększeń na zfsś w 2012 i 2013 r.:²

² Opracowano na podstawie:

- ustawa z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. z 30 grudnia 2011 Nr 291 poz. 1707);
- ustawa z 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej
- ustawa z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (j.t. Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 z późn. zm.);
- obwieszczenie Prezesa GUS z 18 lutego 2011 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w 2010 r. i w drugim półroczu 2010 r. (M.P. Nr 15, poz. 156).

		Procent przeciętnego wynagrodzenia	Kwota przeciętnego wynagrodzenia w II półroczu 2010 r.	Wysokość odpisu lub zwiększenia w 2012 i 2013 r.
Obowiązkowe odpisy podstawowe	normalne warunki	37,50%	2917,14 zł	1093,93 zł
	warunki szczególne	50%		1458,57 zł
	młodociani	I rok nauki 5%		145,86 zł
		II rok nauki 6%		175,03 zł
		III rok nauki 7%		204,20 zł
Odpisy fakultatywne	niepełnosprawni w stopniu znacznym lub umiarkowanym	zwiększenie odpisu o 6,25% z kwoty przeciętnego wynagrodzenia		182,32 zł
	byli pracownicy zakładu będący emerytami lub rencistami, nad którymi zakład pracy sprawuje opiekę socjalną	zwiększenie zfs o 6,25% z kwoty przeciętnego wynagrodzenia		182,32 zł
	na każdego zatrudnionego, jeśli pracodawca utworzył żłobek lub klub dziecięcy (pod warunkiem przeznaczenia całości tego zwiększenia na prowadzenie żłobka lub klubu dziecięcego)	zwiększenie zfs o 7,5% kwoty z przeciętnego wynagrodzenia		218,79 zł

Wg. art. 53 ust. 1 Karty Nauczyciela, dla nauczycieli dokonuje się corocznie odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości ustalonej jako iloczyn planowanej, przeciętnej w danym roku kalendarzowym, liczby nauczycieli zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze zajęć (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć) skorygowanej w końcu

roku do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych nauczycieli (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć) i 110% kwoty bazowej, o której mowa w art. 30 ust. 3 KN, obowiązującej w dniu 1 stycznia danego roku. Wg. art. 53 ust. 2 KN, dla nauczycieli będących emerytami, rencistami lub nauczycielami pobierającymi nauczycielskie świadczenie kompensacyjne dokonuje się odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 5% pobieranych przez nich emerytur, rent oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy budżetowej na rok 2012 (Dz.U. z 2012 r., poz. 273) obowiązująca w dniu 1 stycznia 2012 r. kwota bazowa dla nauczycieli wynosiła 2 618,10 zł. A zatem, wysokość odpisu na pełnozatrudnionego nauczyciela w 2012 r. powinna być liczona w następujący sposób: $2\,618,10 \text{ zł} \times 110 \% = 2\,879,91 \text{ zł}$. Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U z 2012 r. poz. 1456) w 2013 r. wysokość kwoty bazowej dla obliczenia odpisu jest taka sama jak w 2012 r. a więc odpis w 2013 r. jest równy wartości odpisu w 2012 r.

Zgodnie z art. 53 ust. 1a Karty Nauczyciela, z odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, o którym mowa w ust. 1, wypłacane jest nauczycielowi do końca sierpnia każdego roku świadczenie urlopowe w wysokości odpisu podstawowego, o którym mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, ustalonego proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy i okresu zatrudnienia nauczyciela w danym roku szkolnym. Wynika stąd, że zarówno w 2012 jak i 2013 r. wysokość świadczenia urlopowego przypadająca na jednego zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć nauczyciela, pozostającego w stosunku pracy przez cały rok szkolny, wynosi 1093,93 zł.

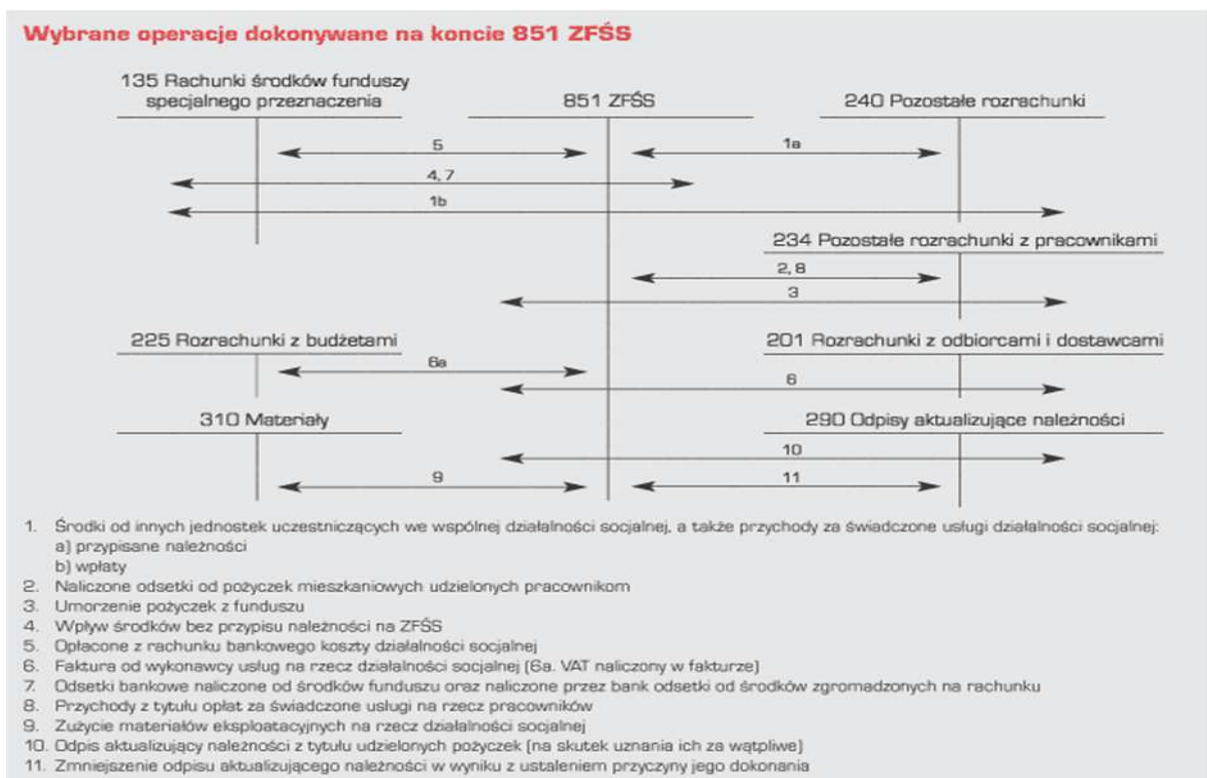
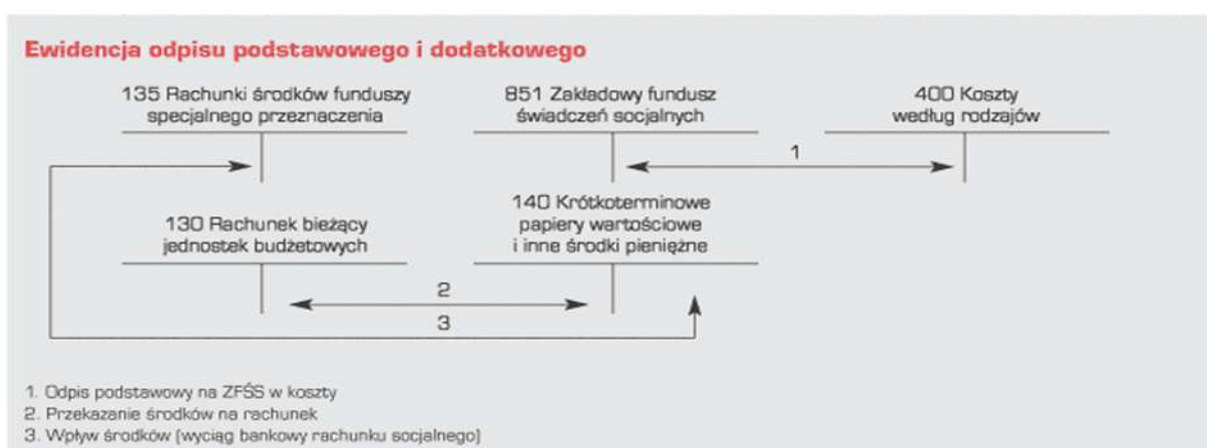
Podstawą naliczania odpisu na Funduszu, jest przeciętna planowana w danym roku kalendarzowym liczba osób zatrudnionych u pracodawcy obejmująca pracowników zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy, po przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy (§ 1 rozporządzenia MPiPS z 9 marca 2009 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zfs – DzU nr 43, poz. 349, zwanego dalej rozporządzeniem).

Ustalając przeciętny poziom zatrudnienia w danym roku kalendarzowym, należy zsumować przeciętną liczbę zatrudnionych w poszczególnych miesiącach, a następnie otrzymaną sumę podzielić przez 12 (§ 3 ww. rozporządzenia). Na koniec roku należy skorygować planowaną liczbę zatrudnionych do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych. Jeśli między planowanym a faktycznym zatrudnieniem jest różnica, pracodawca ma obowiązek

skorygować dokonany odpis na Funduszu. Przepisy wskazanego wyżej rozporządzenia nie podają, jak obliczyć przeciętną liczbę zatrudnionych. Dlatego w praktyce pracodawcy korzystają z metod statystycznych opisanych w objaśnieniach do sprawozdań statystycznych, tj. w objaśnieniach do formularza Z-03 – sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach i w Z-06 – sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy.

W praktyce najlepsza jest tzw. metoda uproszczona, która polega ona na zsumowaniu stanów dziennych w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca i podzieleniu ich przez 2.

1.2.2 Plan kont i ewidencja³.

³ Wykazy zostały opracowane przez Izabelę Gras, w „Rachunkowość budżetowa”, nr 24/2005, str. 14)

1.2.3 Plan finansowy.

Plan finansowy powinien obejmować:

1) po stronie przychodów:

- bilans otwarcia,
- odpis obligatoryjny i fakultatywny,
- zwiększenia powstałe ze spłat pożyczek na cele mieszkaniowe z oprocentowaniem,
- środki pochodzące z oprocentowania rachunku bankowego Funduszu,
- prognozowane przychody z innych źródeł o których mowa w ustawie,

2) po stronie wydatków:

- kwoty zaplanowane do poniesienia w danym roku budżetowym na rodzaje świadczeń socjalnych
- tabele przyznawanych świadczeń wraz z wysokością dofinansowania w zależności od sytuacji socjalnej (pozycja ta nie jest obowiązkowa dla planu finansowego, jeżeli wartości te są co roku stałe, w tej sytuacji może być to załącznik do regulaminu funduszu).

Przy tworzeniu planu i wykonaniu planu finansowego należy mieć na uwadze dwie zasady:

- kwota rezerwy nie powinna być niższa niż 5 % i wyższa niż 10% wydatkowanych środków, z tym że wartości te mogą być wyższe jeżeli z praktyki wynika, że organ prowadzący placówkę przekazuje stosunkowo późno środki na odpis na Fundusz,
- nie wolno pokrywać działalności funduszu ze środków innych niż wskazane w ustawie, zaś w razie braku środków, należy dokonać stosownej korekty w planie funduszu w tym w tabeli wysokości przyznawanych świadczeń, po stosownych negocjacjach ze związkami zawodowymi.

1.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu⁴.

1. Świadczenia rzeczowe i pieniężne:

Wolna od podatku jest wartość świadczeń rzeczowych otrzymywanych przez pracownika oraz otrzymanych przez niego w tym zakresie świadczeń pieniężnych, sfinansowanych w całości ze środków Funduszu lub funduszy związków zawodowych –

⁴ Rozdział opracowany na podstawie publikacji Ewy Milewskiej pt. „Opodatkowanie świadczeń socjalnych” w: „Poradnik Instytucji Pomocy Społecznej” nr 4/2013 str. 44

łącznie do wysokości nieprzekraczającej w ciągu roku kwoty 380 zł (art. 21 ust. 1 pkt 67 updof).

W przypadku innej formy finansowania takich świadczeń, ich wartość stanowi dla pracownika przychód ze stosunku pracy podlegający w całości opodatkowaniu na podstawie art. 12 ust. 1 updof.

Jeśli pracownik w ciągu roku otrzyma świadczenia (rzeczowe i pieniężne) o wartości przewyższającej 380 zł, nadwyżka będzie podlegała opodatkowaniu. Tak samo będzie w sytuacji, gdy pracownik otrzyma w trakcie roku kilka świadczeń rzeczowych i pieniężnych o małej wartości, ale ich suma liczona narastająco przekroczy 380 zł.

Wolne od opodatkowania są również świadczenia otrzymane z ZFŚS, związane z pobytem dzieci osób uprawnionych do tych świadczeń w żłobkach lub klubach dziecięcych (art. 21 ust. 1 pkt 67a updof).

Świadczenia rzeczowe sfinansowane ze środków ZFŚS nie podlegają oskładkowaniu niezależnie od ich wartości (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe; dalej: rozporządzenie składkowe).

Wolne od podatku są świadczenia otrzymywane przez emerytów i rencistów w związku z łączącym ich uprzednio z zakładami pracy stosunkiem służbowym, stosunkiem pracy lub spółdzielczym stosunkiem pracy, w tym od związków zawodowych – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2280 zł (art. 21 ust. 1 pkt 38 updof).

Paczki świąteczne (np. ze słodyczami) oraz świadczenia pieniężne wypłacone w zamian paczek świątecznych – korzystają ze zwolnienia od podatku jako świadczenia rzeczowe do wysokości 380 zł w skali roku (art. 21 ust. 1 pkt 67 updof). Wartość paczek świątecznych (zarówno dla pracowników jak i dla dzieci pracowników) korzysta ze zwolnienia od podatku określonego w art. 21 ust. 1 pkt 67 updof, pod warunkiem że paczki te są w całości finansowane ze środków ZFŚS.

Paczki świąteczne sfinansowane ze środków ZFŚS nie podlegają oskładkowaniu niezależnie od ich wartości (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia składkowego).

Świadczeniami rzeczowymi nie są bony, talony i inne znaki uprawniające do ich wymiany na towary i usługi (art. 21 ust. 1 pkt 67 updof). Jeśli pracodawca dał pracownikowi bon towarowy, to powinien doliczyć jego wartość do dochodu pracownika i odprowadzić zaliczkę na podatek dochodowy. Wartość tych bonów należy traktować jako składnik

wynagrodzenia pracownika w miesiącu ich otrzymania (zgodnie z art. 12 ust. 1 updof). Nie jest też istotne, że bony zostały w całości sfinansowane ze środków ZFŚS, a ich wartość nie przekracza 380 zł, wtedy też nie skorzystają ze zwolnienia od podatku. Wartość bonu towarowego pracodawca musi doliczyć do dochodu pracownika, od którego odprowadzi zaliczkę na podatek.

Przepis art. 21 ust. 1 pkt 67 updof dotyczy jednak tylko i wyłącznie bonów, talonów przekazanych pracownikom. Ze zwolnienia od podatku korzystają natomiast bony, talony przekazane emerytom i rencistom – byłym pracownikom do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2280 zł (na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 38 updof).

Bony towarowe i talony sfinansowane ze środków ZFŚS nie podlegają oskładkowaniu niezależnie od ich wartości (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia składkowego).

2. Imprezy integracyjne (odnośnie możliwości i sposobu organizacji imprez integracyjnych por. pkt 1.1.3):

Poglądy organów skarbowych jak również Naczelnego Sądu Administracyjnego, przeszły pewną ewolucję odnośnie obowiązku i sposobu opodatkowania imprez integracyjnych.

Jak stwierdził Minister Finansów w interpretacji indywidualnej z dnia 06.12.2010, sygn. DD3/033/174/KDJ/10/PK-1143, na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, wolna od podatku dochodowego jest wartość otrzymanych przez pracownika w związku z finansowaniem działalności socjalnej, o której mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, rzeczowych świadczeń oraz otrzymanych przez niego w tym zakresie świadczeń pieniężnych, sfinansowanych w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych, łącznie do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 380 zł. Świadczeniem takim jest dla pracownika udział w imprezie integracyjnej sfinansowanej przez pracodawcę ze środków Funduszu. Wartość tego świadczenia to koszt jednostkowy udziału poszczególnych pracowników w imprezie. Jak stwierdził dalej MF, jeżeli odpłatności za zorganizowanie imprezy dokonano ryczałtowo, koszt całkowity należy podzielić przez liczbę wszystkich pracowników (jeśli impreza miała charakter obowiązkowy) lub przez liczbę pracowników, którzy deklarowali chęć wzięcia w niej udziału, a następnie przypisać tak obliczoną kwotę do przychodu ze stosunku pracy uczestników imprezy.

Zgodnie ze stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyrażonym w wyroku z dnia 3 czerwca 1998 r., sygn. akt I SA/Ka 1719/96, ewentualne trudności towarzyszące indywidualizacji świadczeń na rzecz poszczególnych pracowników mają charakter drugorzędny i nie mogą wpływać na byt i zakres obowiązku podatkowego. Na wysokość przychodu pracownika powstałego w związku z jego uczestnictwem w imprezie integracyjnej nie wpływa poziom wykorzystania poszczególnych atrakcji przewidzianych dla uczestników, bowiem cena, którą uiszczał pracodawca za zorganizowanie imprezy nie była uzależniona od stopnia skonsumowania tych atrakcji przez pracowników. Innymi słowy, z podatkowego punktu widzenia bez znaczenia jest ile i jakie dania i napoje skonsumował pracownik, jak również czy brał udział i w jakim zakresie skorzystał z atrakcji przewidzianych podczas imprezy. Zarówno kwoty dofinansowania przekraczające limit kwotowy powyższego zwolnienia jak i wartość nieodpłatnych świadczeń, z tytułu uczestnictwa pracownika w imprezie integracyjnej, stanowią przychód pracownika ze stosunku pracy, od którego płatnik ma obowiązek obliczyć, pobrać i odprowadzić zaliczkę na podatek dochodowy według zasad określonych w art. 31, 32 i 38 updof.

Należy jednak zwrócić uwagę, że w najnowszym orzecznictwie NSA pojawia się zdanie przeciwne, co do ustalenia faktycznego przychodu pracownika i w konsekwencji powstania obowiązku podatkowego. Jak stwierdził NSA w wyroku z 17 maja 2013 r. (II FSK 1812/11), o „wartości” otrzymanych świadczeń (zarówno w „naturze”, jak też „innych nieodpłatnych” świadczeń) możemy mówić tylko wówczas, gdy świadczenia dla każdego danego pracownika będą mogły być wyrażone w pieniądzu lub innym środku płatniczym. Z kolei ten zabieg musi wiązać się z jednoznacznym przypisaniem określonej ilości (np. wagi, objętości, sztuk) poczęstunku dla każdego danego pracownika. Jeśli zatem na takim spotkaniu nie podaje się dań w sposób wyodrębniony dla każdej osoby (pracownika), to wówczas wykluczona zostaje możliwość obliczenia wartości świadczenia (posiłku) i jego przypisania każdemu uczestniczącemu w spotkaniu pracownikowi. Jak stwierdził dalej NSA, mając na uwadze powyższe wywody, za niedopuszczalne należy uznać ustalanie wartości świadczenia dla przychodów poszczególnych pracowników poprzez dzielenie faktycznie poniesionych kosztów na ilość pracowników, którzy skorzystali z możliwości udziału w spotkaniu. Dokonywanie bowiem takich matematycznych czynności obliczenia wartości świadczenia dla przychodów pracowników ustawodawca nie przewidział w jakichkolwiek przepisach prawa.

Podobne stanowisko zajął NSA w wyroku z 25 kwietnia 2013 r. (II FSK 1828/11), stwierdzając, że: „(...) w przypadku, gdy wartości świadczeń nieodpłatnych nie można przyporządkować do świadczeń uzyskiwanych przez konkretnego pracownika – bez względu na to, czy skorzystał on z poczęstunku, czy też nie (ewentualnie, w jakim zakresie to nastąpiło), brak jest podstaw do ustalenia przychodu z tytułu świadczeń nieodpłatnych w związku z organizacją przez pracodawcę imprez integracyjnych. W takiej bowiem sytuacji nie można stwierdzić, czy pracownik w istocie otrzymał określone świadczenie i jaka jest jego wartość. Przychód nie może bowiem zostać hipotetycznie przypisany podatnikowi, lecz musi zostać ustalony zgodnie ze wskazaniami zawartymi w treści art. 11 ust. 1 i ust. 2a pkt 1–4 w związku z art. 12 ust. 1 i 3 u.p.d.o.f. (...)”.

Zbieżne poglądy zostały wyrażone w wyrokach NSA: z 11 stycznia 2011 r. (II FSK 1531/09), z 24 stycznia 2013 r. (II FSK 1064/11) oraz z 20 lutego 2013 r. (II FSK 1256/11).

Wskazać również należy, że nie wyklucza zastosowania zwolnienia podatkowego sytuacja, gdy z ZFŚS pokrywana jest część należności za wigilię zakładową, a pozostałą kwotę finansuje pracownik z własnych środków.

3. Wypoczynek wakacyjny:

W przypadku dofinansowania zorganizowanych wczasów rodzinnych pracownika ze środków pochodzących z ZFŚS, wolna od podatku będzie jedynie kwota świadczenia przypadająca na dzieci i młodzież (pod warunkiem że nie ukończyły 18 lat). Zwolnienie to stanowi niezależną podstawę do nienaliczenia podatku od dochodu, w stosunku do tej, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 67 upodf. Natomiast kwota przypadająca na pozostałych członków rodziny powiększy dochód pracownika. Wolne od podatku, zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 78 upodf, są wyłącznie dopłaty do wypoczynku zorganizowanego przez podmioty prowadzące działalność w tym zakresie, w formie wczasów, kolonii, obozów i zimowisk, w tym również połączonego z nauką, pobytu na leczeniu sanatoryjnym, w placówkach leczniczo-sanatoryjnych, rehabilitacyjno-szkoleniowych i leczniczo-opiekuńczych oraz przejazdów związanych z tym wypoczynkiem i pobytem na leczeniu – dzieci i młodzieży do lat 18:

- z funduszu socjalnego, ZFŚS oraz zgodnie z odrębnymi przepisami wydanymi przez właściwego ministra – niezależnie od ich wysokości,
- z innych źródeł – do wysokości nieprzekraczającej w roku kwoty 760 zł.

Świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS nie podlegają oskładkowaniu (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia składkowego).

Dopłaty dla emerytów i rencistów (byłych pracowników jednostki) na podstawie przepisu art. 21 ust. 1 pkt 38 updof w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2011 r. korzystają ze zwolnienia od podatku w limitowanym zakresie do wysokości 2280 zł w skali roku. Powyżej tej kwoty – wypłata świadczenia pieniężnego z ZFŚS dla emerytów i rencistów, których łączył uprzednio z zakładem pracy stosunek pracy (służbowy), podlega opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym w wysokości 10% należności (art. 30 ust. 1 pkt 4 updof). Dla byłych pracowników zaś – obecnie emerytów i rencistów – takie dofinansowanie stanowi przychód z innych źródeł.

4. Zapomogi:

Należy wskazać na istotne rozróżnienie zapomogi doraźnej i zapomogi losowej. Jak wskazał Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu w interpretacji indywidualnej z dnia 01.08.2013 r. nr ILPB1/415-619/13-2/AG, zgodnie art. 21 ust. 1 pkt 26 u.p.d.o.f, wolne od podatku dochodowego są zapomogi otrzymane w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci - do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł, z zastrzeżeniem pkt 40 i 79. Jak wskazał, pod pojęciem „indywidualnego zdarzenia losowego” można rozumieć wszelkie nagłe, niespodziewane, pojedyncze zdarzenia wywołane przyczynami zewnętrznymi, których nie można przewidzieć, a które są niezależne od człowieka, nawet przy zachowaniu należytej staranności jak np. kradzieże, włamania, zniszczenie domu lub mieszkania spowodowane zalaniem wodą lub pożarem, nieszczęśliwe wypadki powodujące uszczerbek na zdrowiu, śmierć. Odnosnie zapomogi doraźnej, korzysta ona z ogólnego zwolnienia o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 67 updof. Obydwie zapomogi wolne są od składek na ubezpieczenia społeczne.

2. MŁODZIEŻOWY OŚRODEK WYCHOWAWCZY W TRZEBIEŻY

2.1 REGULAMIN ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

2.1.1 Zagadnienia ogólne

Nie udało się ustalić, kiedy i w jaki sposób w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Trzebieży (zwanym dalej MOW) został wprowadzony Regulamin Funduszu. Nie udało się również ustalić czy Regulamin został uzgodniony z wybranym przedstawicielem pracowników (w jednostce nie funkcjonują związki zawodowe). Regulamin co roku ulega zmianie, albowiem co roku zmieniane są tabele określające wysokość dopłat z Funduszu, mimo to, brak jest stosownych zarządzeń dyrektora placówki w tym zakresie, brak jest również opinii odpowiedniego członka załogi. Jedyne zarządzenie dotyczące zmian Regulaminu, to Zarządzenie dyrektora nr 5a/2013 z dnia 31 października 2013, które zmieniło § 5 ust 1 i 2 Regulaminu. Zmiana ta wynikała z konieczności uaktualnienia wykazu osób uprawnionych do korzystania z Funduszu MOW i objęcia opieką socjalną emerytów przejętych po zlikwidowanej placówce w Podgrodziu. Przy czym emeryci ci korzystali z Funduszu również przed tą zmianą. Brak jest w jednostce starszej wersji regulaminu (ustalono jedynie istnienie niepodpisanej kserokopii w księgowości).

2.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu

Zgodnie z § 5 ust. 1 Regulaminu „do korzystania z Funduszu uprawnione są wszystkie osoby określone przepisem art. 2 ust. 5 ustawy o Funduszu, tj. pracownicy i członkowie ich rodzin oraz emeryci i renciści – byli pracownicy MOW i SOSW w Podgrodziu, bez jakiegokolwiek ograniczenia uprawnień tych osób do ubiegania się o dopłaty z Funduszu stosowane przez pracodawcę”. Zgodnie z § 5 ust. 2 Regulaminu, „za członków rodziny uprawnionych do ubiegania się o świadczenia uważa się wszystkie osoby pozostające na utrzymaniu pracownika lub emeryta (byłego pracownika MOW, SOSW Podgrodzie), wspólnie z nim zamieszkujące, w tym dzieci do lat 18, a jeżeli się kształcą w szkole – do czasu ukończenia nauki lub do 25 roku życia oraz dzieci nie mające własnego źródła utrzymania na skutek bezrobocia lub inwalidztwa.

Ocena:

Wskazany powyżej katalog osób uprawnionych do korzystania z Funduszu, jest wewnętrznie sprzeczny, albowiem § 5 ust. 1 Regulaminu wskazuje, że osobami

uprawnionymi do korzystania z Funduszu są osoby, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, zaś następnie wymienia te osoby z tym, że w węższym zakresie, niż wskazany w ustawie. Wskazać również należy, że jest to katalog zbyt szeroki, trudny do obiektywnego stosowania, a to ze względu na treść definicji „członka rodziny”. Z uwagi na to, że wyrażeniem definiowanym w § 5 ust. 2 jest właśnie wyrażenie „członek rodziny”, należy przyjąć jego znaczenie dokładnie takie, jak określone w regulaminie, zaś definicja ta w ogóle nie wskazuje np. na więzy pokrewieństwa (poza dzieckiem) a jedynie na fakt utrzymania i wspólnego zamieszkiwania. Należy zatem wskazać, że w zasadzie osobą uprawnioną do korzystania z funduszu jest każda osoba, nie tylko spokrewniona, pozostająca na utrzymaniu pracownika i wspólnie z nim zamieszkująca.

Według twierdzeń członka Komisji, definicja słowa „rodzina” w kontekście osób uprawnionych, obejmuje wszystkie osoby wspólnie zamieszkujące i prowadzące wspólny budżet, w tym również osoby niespokrewnione.

Należy wprowadzić węższą, jednoznaczną definicję pojęcia „rodzina”.

2.1.3 Rodzaje działalności socjalnej.

Zgodnie z § 4 ust. 1 Regulaminu, Środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przeznacza się na finansowanie:

- a) różnych form wypoczynku oraz wycieczek osób uprawnionych,
- b) udziału w imprezach kulturalno-oświatowych i sportowo-rekreacyjnych,
- c) noworocznych paczek dla dzieci i młodzieży od lat 1 do 15,
- d) zapomóg, pomocy rzeczowej lub finansowej w przypadkach losowych,
- e) pożyczek na cele mieszkaniowe,
- f) świadczeń urlopowych dla nauczycieli,
- g) dopłat do imprez i zdarzeń okolicznościowych takich jak: pożegnanie emeryta, rencisty, pogrzeb pracownika, wizyta w szpitalu, Dzień Kobiet, DEN itp.
- h) świadczeń rzeczowych na rzecz pracowników i emerytów MOW.

Zgodnie z § 4 ust. 2 Regulaminu, osoby uprawnione, nie korzystające z innych form wypoczynku mogą uzyskać dopłatę do wypoczynku organizowanego we własnym zakresie.

Ocena:

Wskazać należy, że ze środków Funduszu nie mogą być finansowane zdarzenia czy świadczenia o charakterze okolicznościowym, takie jak wymienione w § 4 ust. 1 lit.

„g” Regulaminu. Według oświadczeń Komisji Socjalnej i dyrektora placówki, przez ostatnie dwa lata, tego typu świadczenia nie były finansowane. Po sprawdzeniu dokumentów księgowych okazało się jednak, iż ze środków Funduszu zakupiono dwukrotnie wieniec pogrzebowy. W placówce nie były również organizowane imprezy integracyjne. Jak wynika z protokołów Komisji Socjalnej, z Funduszu przyznawany był ekwiwalent w zamian za świadczenie rzeczowe mimo, że brak jest w Regulaminie podstawy do wypłaty tego typu świadczenia.

Należy wprowadzić w Regulaminie Funduszu stosowną podstawę do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego w zamian za świadczenie rzeczowe jak również odpowiednią tabelę określającą wysokość dofinansowania z tego tytułu. Należy również wykreślić z Regulaminu możliwość przeznaczenia środków funduszu na zdarzenia okolicznościowe.

2.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu.

Regulamin nie wskazuje jakie kryteria decydują o przyznaniu środków z Funduszu. W § 6 Regulaminu wskazano jedynie, iż świadczenie socjalne przysługuje w pierwszej kolejności osobom o niskim dochodzie na osobę w rodzinie, wychowującym samotnie dzieci, posiadającym rodziny wielodzietne itp. (podobnie § 7 ust. 2 Regulaminu).

Ocena:

Trudno stwierdzić, jak w praktyce miałby funkcjonować powyższy przepis. Zgodnie z jego językowym brzmieniem, przyznaje on pierwszeństwo do uzyskania świadczenia osobom posiadającym określoną cechę, a więc wprowadza reglamentacja środków według pewnej kolejności. Nie jest to zatem kryterium różnicujące wysokość otrzymanego dofinansowania od sytuacji socjalnej, a pierwszeństwo w jego otrzymaniu. Jak wynika jednak z załączników do regulaminu określających sposoby przyznawania środków a także praktyki w placówce, jedynym kryterium przyznawania środków jest kryterium dochodowe. Należy zauważyć, że z racji braku wyraźnego wskazania w Regulaminie kryterium przyznawania środków, należy odnieść się do ogólnie wskazanego kryterium socjalnego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o Funduszu, które stanowi, iż przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Również członek Komisji Socjalnej oraz dyrektor placówki nie potrafili wskazać, w jaki sposób jest stosowany § 6 Regulaminu.

Należy wskazać wprost w Regulaminie, kryteria przyzwania świadczeń z funduszu.

2.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z funduszu.

W § 7 ust. 1 pkt b Regulaminu wskazano, że podstawę do przyznania dopłaty, zapomogi lub pożyczki z ZFŚS stanowi wniosek osoby uprawnionej o przyznanie świadczenia, uzupełniony o oświadczenie dotyczące wysokości dochodu na osobę w rodzinie, uzyskanego w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku.

Ocena:

Znaczenie słowa „rodzina” w kontekście § 7 ust. 1 pkt b Regulaminu, należałoby interpretować wg. definicji zawartej w § 5 ust. 2 Regulaminu, albowiem Regulamin nie wprowadza odrębnej definicji tego pojęcia na potrzebę ustalenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej. Wg. jednak oświadczenia przewodniczącej Komisji Socjalnej, słowo to w kontekście ustalenia tej sytuacji, należy definiować jako ogół osób tworzących wspólne gospodarstwo domowe z osobą uprawnioną, przy czym przewodnicząca nie potrafiła określić, co znaczy wyrażenie „gospodarstwo domowe”. Z powyższego wynika zatem, że Komisja Socjalna inaczej pojmuje definicję słowa rodzina w kontekście osoby uprawnionej do świadczeń z funduszu (fakt pozostawania na utrzymaniu i wspólnego zamieszkiwania) a inaczej przy ustalaniu dochodu na osobę. Najlepszym przykładem dysonansu w definiowaniu tych pojęć, będzie sytuacja małżonka osoby uprawnionej, albowiem osoba ta (z reguły) nie będzie na utrzymaniu pracownika/emeryta/rencisty uprawnionego do świadczeń, a więc nie będzie mogła otrzymać dofinansowania, jednocześnie jak wynika z oświadczenia członka Komisji, dochód takiego małżonka będzie brany pod uwagę przy ustalaniu sytuacji materialnej osoby uprawnionej. Sytuację tą należy konwalidować, poprzez wprowadzenie stosownych definicji słowa „rodzina” w kontekście zarówno osób uprawnionych do korzystania z funduszu, jak i osób, które należy brać pod uwagę przy obliczaniu dochodu na osobę w rodzinie.

Zgodnie z § 11 Regulaminu, szczegółowe kryteria przyznawania pomocy aktualizuje się w oparciu o ogłoszone przez GUS najniższe miesięczne wynagrodzenie.

Ocena:

Wskazany przepis nie jest stosowany, trudno również wskazać w kontekście funkcjonującej jako załącznik do Regulaminu tabeli progów dofinansowania, na czym miałyby polegać jego zastosowanie. Jak wynika z oświadczenia członka Komisji, przepis ten nie funkcjonuje.

2.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej.

W § 3 ust. 1 – 4 Regulaminu w sposób prawidłowy ukonstytuowano fakt istnienia Komisji Socjalnej, brak jest jednak wskazania procedury jej działania i współpracy z administratorem Funduszu. Należy wprowadzić stosowne regulacje w tym zakresie (por. część teoretyczna pkt 1.1.7).

2.1.7 Zalecenia:

Po rozmowie z dyrektorem placówki ustalono, iż nie ma potrzeby wprowadzenia nowego Regulaminu w jednostce. Po zakończeniu kontroli, przeprowadzona zostanie konsultacja w celu naprawienia dostrzeżonych uchybień, zarówno co do treści Regulaminu, jak i sposobu funkcjonowania Funduszu.

2.2 FINANSE FUNDUSZU

2.2.1 Odpis

W § 1 w ust. 2 wskazano, iż kwota naliczonego odpisu podstawowego na dany rok kalendarzowy wraz ze zwiększeniami podlega przekazaniu na rachunek Funduszu w wysokości i terminach określonych przepisami ustawy.

Ocena:

Zwiększenie odpisu może mieć charakter obligatoryjny lub fakultatywny. W przypadku odpisu fakultatywnego należy wyraźnie przewidzieć w Regulaminie możliwość jego dokonania, w tym poprzez wskazanie warunków dokonania zwiększenia. Odpis fakultatywny ma miejsce w stosunku do pracowników niepełnosprawnych, a także emerytów i rencistów, mogą go również dokonywać pracodawcy którzy utworzyli żłobek lub klub dziecięcy (art. 5 ust. 5 i 5a ustawy o Funduszu).

Według otrzymanego od głównej księgowej dokumentu odpis naliczono w sposób następujący:

W 2012 r. dokonano naliczenia odpisu w wysokości 129233,48 zł (po korekcie, z tym, że według ewidencji księgowej kwota odpisu wyniosła 129149 zł), w tym:

Pracownicy pedagogiczni – 22,42 etaty x 2879,91 zł = 64567,58 zł

Pracownicy niepedagogiczni – 12,75 etatów x 1093,93 zł = 13947,61 zł

Emeryci pedagogiczni – 38 osób (cztery osoby nie złożyły deklaracji o wysokości otrzymywanej emerytury, przyjęto następujące obliczenie $1093,93 \text{ zł} \times 4 \times 106 \% = 4638,26$)
= 45066,37 zł

Emeryci niepedagogiczni – 31 osób $\times 182,32 \text{ zł} = 5651,92 \text{ zł}$.

W 2013 r. dokonano naliczenia odpisu w wysokości 132654,68 zł (po korekcie, z tym, że według ewidencji księgowej kwota odpis wyniosła 132654 zł), w tym:

Pracownicy pedagogiczni – 22,57 etaty $\times 2879,91 \text{ zł} = 64999,57 \text{ zł}$

Pracownicy niepedagogiczni – 11,75 etatów $\times 1093,93 \text{ zł} = 12853,68 \text{ zł}$

Emeryci pedagogiczni – 35 osób (cztery osoby nie złożyły deklaracji o wysokości otrzymywanej emerytury, przyjęto następujące obliczenie $1093,93 \text{ zł} \times 4 \times 106 \% = 4638,26$)
= 49696,47 zł

Emeryci niepedagogiczni – 28 osób $\times 182,32 \text{ zł} = 5104,96 \text{ zł}$

Dokonano sprawdzenia ilości etatów pedagogicznych i niepedagogicznych oraz ilości i dochodów emerytów/rencistów. Według przygotowanego przez pracownika ds. kadrowo-płacowych zestawienia etaty przedstawiają się następująco:

Etaty pedagogiczne w latach 2012/2013

Data	Ilość etatów	Średnia	Data	Ilość etatów	Średnia
01.01.2012	21,49		01.01.2013	21,42	
31.01.2012	21,49	21,49	31.01.2013	21,42	21,42
01.02.2012	21,44		01.02.2013	21,42	
29.02.2012	21,44	21,44	28.02.2013	21,42	21,42
01.03.2012	22,39		01.03.2013	21,42	
31.03.2012	22,39	22,39	31.03.2013	21,42	21,42
01.04.2012	22,39		01.04.2013	21,42	
30.04.2012	22,39	22,39	30.04.2013	21,42	21,42
01.05.2012	22,39		01.05.2013	21,42	
31.05.2012	22,39	22,39	31.05.2013	21,42	21,42
01.06.2012	22,39		01.06.2013	21,42	

30.06.2012	22,39	22,39	30.06.2013	21,42	21,42
01.07.2012	21,78		01.07.2013	21,42	
31.07.2012	21,78	21,78	31.07.2013	21,42	21,42
01.08.2012	21,78		01.08.2013	21,42	
31.08.2012	21,78	21,78	31.08.2013	21,42	21,42
01.09.2012	21,37		01.09.2013	22,78	
30.09.2012	21,37	21,37	30.09.2013	22,78	22,78
01.10.2012	21,42		01.10.2013	22,78	
31.10.2012	21,42	21,42	31.10.2013	22,78	22,78
01.11.2012	21,42		01.11.2013	22,78	
30.11.2012	21,42	21,42	30.11.2013	22,78	22,78
01.12.2012	21,42		01.12.2013	22,78	
31.12.2012	21,42	21,42	31.12.2013	22,78	22,78
	średnia	21,81		średnia	21,87

Etaty niepedagogiczne w latach 2012/2013 r.

Data	Ilość etatów	Średnia	Data	Ilość etatów	Średnia
01.01.2012	11,75		01.01.2013	11,75	
31.01.2012	11,75	11,75	31.01.2013	11,75	11,75
01.02.2012	11,75		01.02.2013	11,75	
29.02.2012	11,75	11,75	28.02.2013	11,75	11,75
01.03.2012	11,75		01.03.2013	11,75	
31.03.2012	11,75	11,75	31.03.2013	11,75	11,75
01.04.2012	11,75		01.04.2013	12,75	
30.04.2012	11,75	11,75	30.04.2013	12,75	12,75
01.05.2012	11,75		01.05.2013	12,75	
31.05.2012	11,75	11,75	31.05.2013	12,75	12,75
01.06.2012	11,75		01.06.2013	12,75	
30.06.2012	11,75	11,75	30.06.2013	11,75	12,25

01.07.2012	11,75		01.07.2013	11,75	
31.07.2012	11,75	11,75	31.07.2013	11,75	11,75
01.08.2012	11,75		01.08.2013	11,75	
31.08.2012	11,75	11,75	31.08.2013	11,75	11,75
01.09.2012	11,75		01.09.2013	11,75	
30.09.2012	11,75	11,75	30.09.2013	11,75	11,75
01.10.2012	11,75		01.10.2013	11,75	
31.10.2012	11,75	11,75	31.10.2013	11,75	11,75
01.11.2012	11,75		01.11.2013	11,75	
30.11.2012	11,75	11,75	30.11.2013	11,75	11,75
01.12.2012	11,75		01.12.2013	11,75	
31.12.2012	11,75	11,75	31.12.2013	11,75	11,75
	średnia	11,75		średnia	11,96

W oparciu o przygotowane zestawienie etatów pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych oraz stosując odpowiednie wskaźniki wyliczono, że odpis winien wynieść: W 2012 r. :

Pracownicy pedagogiczni: $21,81 \times 2879,91 \text{ zł} = 62810,84 \text{ zł}$ – wg. dokumentów otrzymanych z księgowości naliczono odpis w kwocie 64567,58 zł a więc naliczono za dużo o 1756,74 zł.

Pracownicy niepedagogiczni: $11,75 \times 1093,93 \text{ zł} = 12853,68 \text{ zł}$ – wg. dokumentów otrzymanych z księgowości naliczono odpis w kwocie 13947,61 zł a więc naliczono za dużo o 1093,93 zł.

W 2013 r. :

Pracownicy pedagogiczni: $21,87 \times 2879,91 \text{ zł} = 62983,63 \text{ zł}$ – wg. dokumentów otrzymanych z księgowości naliczono odpis w kwocie 64999,57 zł a więc naliczono za dużo o 2015,94 zł

Pracownicy niepedagogiczni: $11,96 \times 1093,93 \text{ zł} = 13083,40 \text{ zł}$ wg. dokumentów otrzymanych z księgowości naliczono odpis w kwocie 12853,68 zł a więc naliczono za dużo o 229,72 zł

W latach 2012/2013 odpis na emerytów/rencistów powinien wynieść:

Emeryci pedagogiczni: 17 osób MOW w Trzebieży (15 osób podało wysokość emerytur), 18 osób SOSW w Podgrodziu (16 osób podało wysokość emerytur) łączna wysokość miesięcznych emerytur według wykazu dla osób, które podały dane dotyczące wysokości emerytur = 75097,05 zł.

Wyliczenie odpisu: $75097,05 \times 12 \text{ miesięcy} \times 5 \% = 45058,23 \text{ zł}$.

Dla pozostałych 4 emerytów, którzy nie podali wysokości emerytury przyjęto w placówce następujący sposób obliczenia odpisu – $1093,93 \times \text{osoba} \times 106 \% = \text{odpis}$. Dla tych osób wyliczenie przedstawia jest następująco: $1093,93 \times 4 \times 106 \% = 4638,26 \text{ zł}$.

Łączny odpis na emerytów pedagogicznych wyniósł zatem 49696,49 zł – odpis naliczono poprawnie, z tym że lepszym sposobem przyjęcia dochodu emeryta w przypadku braku zgody na okazanie dokumentu potwierdzającego wysokość emerytury, jest przyjęcie wartości średniej emerytury w danym roku wg. GUS.

Emeryci niepedagogiczni: 12 osób w MOW w Trzebieży, 16 osób w SOS w Podgrodziu, razem 28 osób.

Wyliczono odpis: $28 \text{ osób} \times 182,32 = 5104,96 \text{ zł}$ – odpis naliczono poprawnie.

2.2.2 Plan kont i ewidencja.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2013.289 j.t.) przewiduje do ewidencji operacji dotyczących zakładowego funduszu świadczeń socjalnych następujące konta:

- *konto 135 - Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia* – w zakresie środków na wyodrębnionym rachunku bankowym;
- *konto 851 - Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.*

Ponadto w zależności od charakteru poszczególnych transakcji i rodzaju świadczeń może zachodzić potrzeba ewidencji na następujących kontach:

- *201 - Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami* – w zakresie zakupionych usług i towarów;

- 225 - *Rozrachunki z budżetami* – w zakresie podatku potrąconego od wypłacanych świadczeń;
- 234 - *Pozostałe rozrachunki z pracownikami* – w zakresie rozrachunków z pracownikami z tytułu wypłacanych świadczeń i udzielonych pożyczek;
- 240 - *Pozostałe rozrachunki* – w zakresie pozostałych rozrachunków, w tym rozrachunków z osobami uprawnionymi do świadczeń socjalnych, ale nie będących pracownikami np. emerytów i rencistów;
- 101 – *Kasa* – w zakresie wypłat gotówkowych;
- 141 - *Środki pieniężne w drodze* – w zakresie środków pobranych z rachunku do kasy na wypłatę świadczeń lub odprowadzanych z kasy wpłat na rachunek bankowy.

W trakcie kontroli ustalono, że w MOW w planie kont prawidłowo wyodrębniono konto 135 i 851. Ewidencję prowadzono bez dodatkowej analityki. W przyszłości zaleca się więc, dla większej kontroli i łatwości sporządzania sprawozdania z realizacji planu funduszu wprowadzić odpowiednią analitykę do konta 851, co dodatkowo będzie zgodne z Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...). Rozporządzenie bowiem wskazuje, że ewidencja szczegółowa do konta 851 powinna pozwolić na wyodrębnienie:

- 1) stanu, zwiększeń i zmniejszeń zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, z podziałem według źródeł zwiększeń i kierunków zmniejszeń;
- 2) wysokości poniesionych kosztów i wysokości uzyskanych przychodów przez poszczególne rodzaje działalności socjalnej.

Zestawienie sald wszystkich kont dotyczących Funduszu przedstawia się następująco:

	2012		2013	
	saldo WN	saldo MA	saldo WN	saldo MA
135 - Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia	19 347,43		14 438,76	
225 - Rozrachunki z budżetami (konto analityczne 225-03)	0,00	0,00	0,00	0,00
234 - Pozostałe rozrachunki z pracownikami	17 400,10		29 067,40	
240 - Pozostałe rozrachunki (konto analityczne 240-07)			0,00	0,00
851 - Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych		36 787,53		43 546,16
razem	36 747,53	36 787,53	43 506,16	43 546,16

Z zestawienia wynika, że na koniec 2012 i 2013 r. konta nie bilansują się – suma sald WN nie równa się sumie sald MA (różnica 40,00). Oznacza to, że w latach poprzednich doszło do błędnego księgowania, które nie zostało skorygowane. Należy obecnie uzgodnić salda i poprawić błąd w ewidencji.

Ewidencja w księgach rachunkowych odbywa się na podstawie wyciągów bankowych, raportów kasowych, list wypłat i zestawień np. naliczonych odsetek od udzielonych pożyczek.

Na podstawie wybranych dowodów księgowych: WB 423, WB 427, WB 431, PK 448, PK 449, PK 231, WB 227, WB 241i PK 318 z 2013 r.; ustalono co następuje:

- wszelkie uznania i obciążenia na rachunku bankowym funduszu ewidencjonowano prawidłowo na koncie 135;
- błędnie świadczenia socjalne przyznane pracownikom ewidencjonowano na kontach 240 zamiast 234;
- dokonywano zbędnych księgowości na koncie 851 dotyczących udzielonych pożyczek (księgowanie przyznanych pożyczek i wypłaty pożyczki), co dzięki dwustronnemu zapisowi nie zmieniało stanu funduszu, ale zawyżało obroty na koncie – należy w tym zakresie wprowadzić właściwą ewidencję;
- dokonywano zbędnych księgowości na koncie 240-07 dotyczących kwoty świadczeń socjalnych netto przeznaczonych do wypłaty(zapis 240-07/270-07), które zawyżały obroty konta – należy w tym zakresie zrezygnować ze zbędnego zapisu;
- wszelkie pobrane opłaty bankowe oraz ich refundacje ze środków budżetowych odnoszono na podstawie wyciągu bankowego na konto 851, w związku z tym, że opłaty takie stanowią kosztu funduszu i winny być zrefundowane właściwsza wydaje się w tym zakresie ewidencja przez konto rozrachunkowe, które będzie wyraźnie wskazywało, ile opłat należy jeszcze zrefundować (koncie *240-pozostałe rozrachunki* lub *245-kwoty do wyjaśnienia*);
- błędne uznania i ich wyjaśnienie należy ewidencjonować przez konto 245-kwoty do wyjaśnienia, a nie jak to jest praktykowane obecnie przez konto 851.

Na podstawie obrotów zaewidencjonowanych na koncie 851 ustalono, że stan funduszu uległ zwiększeniu i zmniejszeniu z następujących tytułów:

konto 851 z 2012 r.	zmniejszenia	zwiększenia	per saldo
BO		28 419,24	
odpis		129 149,00	
odsetki bankowe		2,37	
świadczenia	120 998,08		
faktury/zakup	220,00		
opłaty i ich refundacja	349,18	349,18	0,00
przypis pożyczek	51 000,00	51 000,00	0,00
odsetki od pożyczek		435,00	
razem	172 567,26	209 354,79	
BZ		36 787,53	

konto 851 z 2013 r.	zmniejszenia	zwiększenia	per saldo
BO		36 787,53	
odpis	1 254,00	133 908,00	-132 654,00
odsetki bankowe		0,32	
kwoty do wyjaśnienia	91 799,22	91 799,22	0,00
świadczenia	126 288,74		
faktury/zakup	100,00		
opłata			
przypis pożyczek	59 500,00	59 500,00	0,00
odsetki od pożyczek		493,05	
razem	278 941,96	322 488,12	
BZ		43 546,16	

Jak wynika z ww. zestawień poza przyznanymi świadczeniami fundusz został obciążony kosztami zakupu wienca pogrzebowego (w 2012 r. kwota 220,00 zł oraz w 2013 r. w kwocie 100,00), co nie jest prawidłowe, bowiem wydatek ma charakter okolicznościowy, a nie socjalny.

Saldo konta 135 jest zgodne ze stanem na rachunku bankowym. W ciągu roku dokonano następujących wpłat i wypłat:

konto 135 z 2012 r.	wpłaty	wypłaty	per saldo
BO	8 727,54		
odpis	129 149,00		
odsetki bankowe	2,37		
opłaty bankowe i ich refundacja	351,18	351,18	0,00
spłata pożyczek	53 686,60		
kwoty do wyjaśnienia	14 406,43	14 406,43	0,00
faktury/zakupy		220,00	
wypłacone pożyczki		51 000,00	
wypłacone świadczenia		120 998,08	
razem	206 323,12	186 975,69	0,00
BZ	19 347,43		

konto 135 z 2013 r.	wpłaty	wypłaty	per saldo
BO	19 347,43		
odpis	133 908,00	1 254,00	132 654,00
odsetki bankowe	0,32		
opłaty bankowe i ich refundacja	32,26	32,26	0,00
spłata pożyczek	48 325,75		
kwoty do wyjaśnienia	91 799,22	91 799,22	0,00
faktury/zakupy		100,00	
pożyczki		59 500,00	
świadczenia		126 288,74	
razem	293 412,98	278 974,22	
BZ	14 438,76		

Jak wynika z ww. zestawień:

- wszystkie opłaty bankowe i prowizje zostały zrefundowane w całości w danym roku;
- środki finansowe z błędnych obciążeń rachunku bankowego funduszu zostały zwrócone;
- wszystkie przypisane świadczenia zostały wypłacone w formie przelewów na indywidualne rachunki bankowe, w formie gotówkowej lub jako zaliczka na podatek dochodowy.

2.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu

PLAN WTDATKÓW W 2012	PLAN	WYKONANIE PLANU
Forma wydatku	Kwota	Kwota wykonania planu
Świadczenia urlopowe pracowników pedagogicznych	24 000,00	24 988,08
Dofinansowanie wypoczynku pracowników niepedagogicznych	11 900,00	11 850,00
Dopłata do wypoczynku dzieci	14 500,00	14 350,00
Świadczenia rzeczowe dla pracowników	13 000,00	12 920,00
Ekwiwalent w zamian za świadczenia rzeczowe dla pracowników	20 000,00	19 830,00
Ekwiwalent w zamian za	32 000,00	31 660,00

świadczenia rzeczowe dla emerytów MOW i SOSW		
Zapomogi	5 000,00	2 000,00
Paczki świąteczne dla dzieci	3 400,00	3 400,00
Pożyczki na remont mieszkania	54 000,00	51 000,00
Inne (np. nieprzewidziane wydatki, opłaty bankowe, itp.)	9 288,54	596,18
RAZEM	185 088,54	172 567,26

Przedstawione wykonanie planu koresponduje z dokumentacją księgową Funduszu, dostrzeżono jednak następujące uchybienia:

- w pozycji „świadczenia rzeczowe dla pracowników” wykazano wypłacone świadczenie pieniężne przed świętami wielkanocnymi w kwocie 380 zł na osobę, MOW nie przyznał jednak w 2012 r. świadczeń rzeczowych,
- w pozycji „ekwiwalent w zamian za świadczenie rzeczowe dla emerytów MOW i SOSW” – wykazano m.in. wartość wypłaconych zapomóg i dofinansowania wczasów pod gruszą,
- w pozycji „pożyczki na remont mieszkania” – przekroczenie planu o 500 zł.

PLAN WYDATKÓW W 2013		WYKONANIE PLANU
Forma wydatku	Kwota	Kwota wykonania planu
Świadczenia urlopowe pracowników pedagogicznych	24 643,74	24 643,74
Dofinansowanie wypoczynku pracowników niepedagogicznych	14 000,00	13 700,00
Dopłata do wypoczynku dzieci	13 000,00	12 945,00
Świadczenia rzeczowe dla pracowników	14 000,00	13 300,00
Ekwiwalent w zamian za świadczenia rzeczowe dla pracowników	20 000,00	18 000,00

Ekwiwalent w zamian za świadczenia rzeczowe dla emerytów MOW i SOSW	26 000,00	25 740,00
Zapomogi	16 000,00	15 860,00
Paczki świąteczne dla dzieci	2 500,00	2 100,00
Pożyczki na remont mieszkania	59 000,00	59 500,00
Inne (np. nieprzewidziane wydatki, opłaty bankowe, itp.)	15 420,79	100,00
RAZEM	204 564,53	185 888,74

Przedstawione wykonanie planu koresponduje z dokumentacją księgową, dostrzeżono jednak następujące uchybienia:

- w pozycji „Inne (np. nieprzewidziane wydatki, opłaty bankowe itd.)” – wykazano koszty zakupu wieńca pogrzebowego ale i opłaty bankowe, które jednak zostały zrefundowane w danym roku, więc ostatecznie nie wpłynęły na stan funduszu socjalnego.
- w pozycji „świadczenia rzeczowe dla pracowników” – wykazano wypłacone świadczenie pieniężne przed świętami wielkanocnymi;

2.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące przyznanych świadczeń z Funduszu

2013 rok				Ocena
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
06.03.2013	Nie	380,00	380,00	
27.06.2013	Tak	485,00	397,70	
27.06.2013	Tak	1093,93	897,02	
10.12.2013	Tak	1000,00	820,00	
10.12.2013	Tak	1100,00	902,00	
			3396,72	

[REDACTED]				Ocena:
2012 rok				
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto	Do wypłaty	Poprawnie
19.03.2012	Nie	380,00	380,00	
31.05.2012	Nie – pożyczka	3000,00	3000,00	
11.06.2012	Tak	200,00	164,00	
11.06.2012	Tak	1093,93	897,02	
20.11.2012	Tak	1000,00	820,00	
			5261,02	

[REDACTED]				Ocena:
2013 rok				
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
06.03.2013	Nie	380,00	380,00	
27.06.2013	Tak	485,00	397,70	
27.06.2013	Tak	1093,93	897,02	
10.09.2013	Nie (zapomoga losowa przyznana prawidłowo)	500,00	500,00	
10.12.2013	Tak	850,00	697,00	
			2871,72	

[REDACTED]				Ocena:
2012 rok				
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto	Do wypłaty	Poprawnie
19.03.2012	Nie	380,00	380,00	
02.05.2012	Nie – pożyczka	5000,00	5000,00	

11.06.2012	Tak	900,00	738,00	
11.06.2012	Tak	1093,93	897,02	
20.11.2012	Tak	800,00	656,00	
			7671,02	

2013 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
06.03.2013	Nie	380,00	380,00	
27.06.2013	Tak	30,38	24,91	
27.06.2013	Tak	60,77	49,83	
02.04.2013	Nie – pożyczka	8000,00	8000,00	
27.06.2013	Tak	800,00	656,00	
27.06.2013	Tak	1093,93	897,02	
10.12.2013	Tak	800,00	656,00	
			10663,76	

2012 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto	Do wypłaty	Poprawnie
09.03.2012	Nie – pożyczka	5000,00	5000,00	
19.03.2012	Nie	380,00	380,00	
11.06.2012	Tak	334,24	274,08	
11.06.2012	Tak	500,00	410,00	
11.06.2012	Tak	1093,93	897,02	
20.11.2012	Tak	1050,00	861,00	
			7822,10	

[REDACTED]				Ocena:
2013 rok				
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
06.03.2013	Nie	380,00	380,00	
27.06.2013	Tak	1000,00	820,00	
10.12.2013	Tak	300,00	246,00	
			1346,00	

[REDACTED]				Ocena:
2013 rok				
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
19.03.2012	Nie	380,00	380,00	
11.06.2012	Tak	500,00	410,00	
20.11.2012	Tak	400,00	328,00	
			1118,00	

[REDACTED]				Ocena
2013 rok				
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
06.03.2013	Nie	380,00	380,00	
02.07.2013	Tak	600,00	492,00	
02.07.2013	Tak	1150,00	943,00	
10.12.2013	Tak	700,00	574,00	
			2389,00	

[REDACTED]				Ocena:
2012 rok				
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto	Do wypłaty	Poprawnie
19.03.2012	Nie	380,00	380,00	
11.06.2012	Tak	450,00	369,00	
11.06.2012	Tak	1100,00	902,00	
20.11.2012	Tak	800,00	656,00	
			2307,00	

[REDACTED] (emerytka)				Ocena:
2013 rok				
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto	Do wypłaty	Poprawnie
12.12.2013	Nie	400 zł	400 zł	
			400 zł	

[REDACTED] (emerytka)				Ocena:
2012 rok				
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto	Do wypłaty	Poprawnie
20.11.2012	Nie	480 zł	480 zł	
			480 zł	

2.3 FUNKCJONOWANIE FUNDUSZU

2.3.1 Przyznawanie świadczeń

O przyznaniu świadczenia, decyduje dyrektor placówki po zasięgnięciu opinii Komisji Socjalnej. W każdym posiedzeniu Komisji w latach 2012/2013 r. brał udział dyrektor placówki jak również członkowie Komisji [REDACTED] – przewodnicząca, [REDACTED] i

██████████. Każdy z protokołów podpisany jest przez członków Komisji oraz Dyrektora, którego podpis stanowi zatwierdzenie przyznanych środków do realizacji.

Zestawienie przyznanych świadczeń prezentują poniższe tabele:

W 2012 r.:

dokument	świadczenia dla pracowników	zapomoga dla pracowników	świadczenia i zapomogi dla emerytów	"paczki świąteczne"	dofinansowanie w wypoczynku dzieci	świadczenie urlopowe nauczycieli (KN)	"w czasy pod gruszą" - pracownicy	pożyczki	razem
protokół z 08/03/2012	12 920,00							19 000,00	31 920,00
protokół z 31/03/2012								9 000,00	9 000,00
pismo z 11/04/2012								5 000,00	5 000,00
protokół z 08/05/2012		1 000,00			14 350,00	24 988,08	11 850,00		52 188,08
protokół z 03/07/2012			17 280,00						17 280,00
pismo z 10/10/2012			1 000,00					8 000,00	9 000,00
protokół z 14/11/2012	19 830,00		14 380,00	3 400,00				5 000,00	42 610,00
protokół z 30/11/2012	pożyczka przyznana w 2011, wypłacona w 2012 r.							5 000,00	5 000,00
razem	32 750,00	1 000,00	32 660,00	3 400,00	14 350,00	24 988,08	11 850,00	51 000,00	171 998,08
							w tym:		
							świadczenia		120 998,08
							pożyczki		51 000,00
							razem		171 998,08

W 2013 r.:

dokument	świadczenia dla pracowników	zapomoga dla pracowników	świadczenia i zapomogi dla emerytów	"paczki świąteczne"	dofinansowanie w wypoczynku dzieci	świadczenie urlopowe nauczycieli (KN)	"w czasy pod gruszą" - pracownicy	pożyczki	razem
protokół z 08/01/2013								13 000,00	13 000,00
protokół z 06/03/2013	13 300,00	1 000,00						23 000,00	37 300,00
protokół z 22/03/2013		2 000,00							2 000,00
protokół z 24/06/2013		3 360,00	11 890,00		12 945,00	24 643,74	13 700,00		66 538,74
protokół z 22/07/2013		1 500,00							1 500,00
pismo z 09/09/2013								500,00	500,00
protokół z 03/12/2013	18 000,00	8 000,00	13 850,00	2 100,00				23 000,00	64 950,00
razem	31 300,00	15 860,00	25 740,00	2 100,00	12 945,00	24 643,74	13 700,00	59 500,00	185 788,74
							w tym:		
							świadczenia		126 288,74
							pożyczki		59 500,00
							razem		185 788,74

W latach 2012/2013 przyjęto następujące tabele określające progi dofinansowania:

Świadczenia rzeczowe:

Lp.	Wysokość dochodu netto na jedną osobę w rodzinie	Wartość przyznanych świadczeń rzeczowych w złotych do ;
1.	Do 1000,00	2.000,00
2.	Od 1001,00 do 1100,00	1.900,00
3.	Od 1101,00 do 1200,00	1.800,00
4.	Od 1201,00 do 1301,00	1.700,00
5.	Od 1301,00 do 1400,00	1.600,00
6.	Od 1401,00 do 1500,00	1.500,00
7.	Od 1501,00 do 1600,00	1.400,00
8.	Od 1601,00 do 1700,00	1.300,00
9.	Od 1701,00 do 1800,00	1.200,00
10.	Od 1801,00 do 1900,00	1.100,00
11.	Od 1901,00 do 2000,00	1.000,00
12.	Od 2001,00 do 2100,00	900,00
13.	Od 2101,00 do 2200,00	800,00
14.	Od 2201,00 do 2300,00	700,00
15.	Od 2301,00 do 2400,00	600,00
16.	Od 2401,00 do 2500,00	500,00
17.	Powyżej 2501,00	Nie więcej jak 380,00

Ocena:

Nieprawidłowo wskazano sposób ustalenia wartości przyznawanych świadczeń. Brak jest bowiem w regulaminie kryterium, od którego zależałyby konkretna kwota dopłaty ze wskazanych przedziałów. Jak okaże się w praktyce, o czym poniżej, zdarzały się sytuacje, iż osoby o różnych dochodach na osobę w rodzinie otrzymywały takie same świadczenia lub nawet osoby o wyższym dochodzie na osobę, otrzymywały wyższe świadczenia. Przedziały możliwych do otrzymania środków powinny być zdecydowanie węższe i nie powinny się pokrywać, bądź też kwoty te powinny być wskazane jednostkowo a nie w formie przedziału, szczególnie przy tak dużej ilości progów dochodu na osobę w rodzinie.

Świadczenia dopłat do wypoczynku:

L p.	Wysokość dochodu na osobę w rodzinie	% wskaźnik dopłat z Funduszu w stosunku do poniesionych kosztów				Dofinansowanie wypoczynku pracowników organizowanego we własnym zakresie złotych	Dofinansowanie wypoczynku dzieci pracowników organizowanego we własnym zakresie złotych
		Wczasy pracowni.	Sanatorium	Kolonie, obozy , wycieczki dla dzieci i młodzieży	Wycieczki krajowe pracowni.		
1.	do 1500	do 100%	do 100%	do 100%	do 100%	do 2500	do 2500
2.	od 1501 do 1800	do 70%	do 70%	do 70%	do 70%	do 2000	do 2000
3.	od 1801 do 2100	do 50%	do 50%	do 50%	do 50%	do 1500	do 1500
4.	od 2101 do 2500	do 30%	do 30 %	do 30%	do 30%	do 1000	do 1000
	powyżej 2501	Nie przysługuje					

Ocena:

Powyższa tabela zawiera te same uchybienia, o których mowa dla tabeli powyżej.

Zapomogi:

Lp.	Wysokość dochodu na osobę w rodzinie	Zapomoga losowa - pożar, zalanie mieszkania i inne zdarzenie losowe	Zapomoga na poratowanie zdrowia - długotrwała choroba	Inne zapomogi, np. na zakup opału
1.	do 1500,00	do 5000,-	do 3000,-	do 1500,-
2.	od 1501,- do 2000,-	do 4500,-	do 2500,-	do 1000,-
3.	powyżej 2001,-	do 4000,-	do 2000,-	0

Ocena:

Tabela sporządzona poprawnie.

W 2013 r. środki przyznawano w następujący sposób:

- 3 grudnia 2013 – Komisja rozpatrzyła wnioski osób uprawnionych „o świadczenia z Funduszu” (z protokołu Komisji ani z wniosków nie wynika o jakie „świadczenie z Funduszu” chodzi), podania o pożyczki mieszkaniowe, oraz wnioski o zapomogi zdrowotne i na poprawę warunków bytowych, a także o świadczenie „paczka noworoczna” dla dzieci pracowników.

Komisja przyznała:

a) ekwiwalent za świadczenie rzeczowe:

Osoba uprawniona	Kwota świadczenia	Dochód na osobę w rodzinie	Próg	Ocena:
██████████	1000 zł	1050	II	Poprawnie
██████████	850 zł	1200	III	Poprawnie
██████████	600 zł	1775	IX	Poprawnie
██████████	700 zł	1500	VI	Poprawnie
██████████	300 zł	2300	XIV	Poprawnie
██████████	450 zł	800	I	Poprawnie
██████████	500 zł	2500	XVI	Poprawnie
██████████ ██████████	300 zł	2300	XIV	Poprawnie
██████████	300 zł	2500	XVI	Poprawnie
██████████ ██████████	200 zł	2800	XVII	Poprawnie
██████████	300 zł	3000	XVII	Poprawnie
██████████	300 zł	3500	XVII	Poprawnie

Ocena:

Pomimo, iż z formalnego punktu widzenia przyznane świadczenia odpowiadają tabeli progów dofinansowania, to widać wyraźnie, iż nie zostało zachowane kryterium socjalne. Przykładem może być sytuacja ██████████, ██████████ i ██████████ ██████████, gdzie pomimo różnic w dochodzie na osobę w rodzinie, osoby te otrzymały takie same świadczenia. ██████████, pomimo, iż posiada niższy dochód na osobę w rodzinie, niż ██████████ i ██████████, otrzymała niższe

świadczenie. Wskazać również należy na małą różnicę pomiędzy przyznanymi świadczeniami dla osób o niskim i wysokim dochodzie na osobę w rodzinie np. [REDACTED] (800 zł) [REDACTED] (3500 zł), różnica w dopłacie wynosi tylko 150 zł. Brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia Komisji czy dyrektora placówki w tym zakresie.

b) przyznano zapomogi:

- określone jako zdrowotne, jak stwierdzono w protokole - zwolnione z podatku dochodowego na podstawie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych:

[REDACTED] – kwota świadczenia 1000 zł – brak dokumentów dotyczących wniosku – nieprawidłowo.

[REDACTED] – kwota świadczenia 1000 zł – brak dokumentów dotyczących wniosku – nieprawidłowo.

- na poprawę warunków bytowych:

[REDACTED] – kwota świadczenia 1000 zł – uzasadnienie wskazuje na konieczność przyznania zapomogi doraźnej - przyznano poprawnie

[REDACTED] – kwota świadczenia 1000 zł – uzasadnienie wskazuje na konieczność przyznania zapomogi doraźnej- przyznano poprawnie

c) przyznano paczki dla dzieci w kwocie po 100 zł dla każdego uprawnionego dziecka, bez różnicowania sytuacji materialnej - środki wydatkowano w sposób nieprawidłowy, tj. bez zachowania kryterium socjalnego, gdyż każde dziecko bez względu na sytuację materialną rodziny otrzymało takie samo świadczenie.

9 września 2013 r. – dyrektor udzielił pożyczki z ZFŚS w kwocie 500 zł bez konsultacji z Komisją Socjalną

22 lipca 2013 r. – Komisja przyznała zapomogę zdrowotną [REDACTED] w kwocie 1500 zł –poprawnie

24 czerwca 2013 r. – Komisja rozpatrzyła wnioski pracowników o dofinansowanie wypoczynku zorganizowanego we własny zakresie, dofinansowanie wypoczynku dzieci pracowników, świadczenia urlopowe dla nauczycieli oraz wnioski o zapomogi zdrowotne.

Komisja przyznała:

a) dofinansowanie do wypoczynku pracowników organizowanego we własnym zakresie:

Osoba uprawniona	Kwota świadczenia	Dochód na osobę w rodzinie	Próg	Ocena
[REDAKTOWANE]	1150 zł	1450	I	poprawnie
[REDAKTOWANE]	1000 zł	2300	IV	Poprawnie
[REDAKTOWANE]	1150 zł	1600	II	Poprawnie
[REDAKTOWANE]	1150 zł	1500	I	Poprawnie
[REDAKTOWANE]	1150 zł	1350	I	poprawnie
[REDAKTOWANE]	1050 zł	2000	III	Poprawnie

Ocena:

Wskazać należy, że pomimo formalnej poprawności przyznania świadczeń tj. z punktu widzenia zgodności z tabelą progów dofinansowania, osoby o różnym poziomie dochodu na osobę w rodzinie otrzymały takie same świadczenia ([REDAKTOWANE]), jak również wskazać należy, na fakt minimalnych różnic w dopłatach pomimo znacznych różnic w dochodzie na osobę w rodzinie ([REDAKTOWANE]). Brak jest przy tym uzasadnienia sporządzonego przez Komisję czy dyrektora placówki odnośnie przyjętego kryterium czy okoliczności uzasadniających taki podział środków. Ponownie błędnie zastosowano kryterium socjalne.

We wnioskach o świadczenie zdarzają się następujące sytuacje:

[REDAKTOWANE] – z wniosku nie wynika o jaki rodzaj świadczenia wnieśli wnioskodawcy, z decyzji Komisji nie wynika jakie świadczenie przyznano.

b) dofinansowanie wypoczynku dzieci uprawnionych (świadczenie związane z przedstawieniem faktury):

Osoba uprawniona	Kwota świadczenia	Dochód na osobę w rodzinie	Próg	Ocena
[REDAKTOWANE]	485 zł	1150 zł	I	Poprawnie
[REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE]	500 zł	1500 zł	I	brak faktury

Ocena:

Wskazać należy, że przy przyznawaniu powyższych świadczeń na wypoczynek dla dzieci powstała następująca sytuacja: [REDAKTOWANE] ma 4 dzieci, na każde z dzieci otrzymał kwotę dofinansowania 400 zł, wykazał dochód na osobę w rodzinie 1000 zł. [REDAKTOWANE] posiada dochód 2500 zł na osobę w rodzinie, dwójkę dzieci i otrzymał dofinansowanie 400 zł na każde z dzieci. [REDAKTOWANE] posiada dochód 2450 na osobę, jedno dziecko, otrzymał dofinansowanie 420 zł. [REDAKTOWANE], posiada dochód na osobę w rodzinie 2000 zł, jedno dziecko, otrzymał 440 zł dofinansowania. Sytuacja ta obrazuje, iż ponownie nie zachowano kryterium socjalnego, albowiem jak wyraźnie widać, [REDAKTOWANE] pomimo dwukrotnie niższego dochodu na osobę w rodzinie, otrzymał niższe świadczenie, niż pozostałe osoby o dochodzie co najmniej dwukrotnie wyższym (poza [REDAKTOWANE] gdzie kwota świadczenia była taka sama).

c) przyznano świadczenia urlopowe dla nauczycieli w łącznej kwocie 24.643,74 zł, nie wskazano jednak poszczególnych osób i przyznanych im kwot.

d) przyznano zapomogi zdrowotne:

[REDAKTOWANE] – 860 zł – poprawnie

[REDAKTOWANE] – 2500 zł – poprawnie

e) przyznano również zapomogi:

[REDAKTOWANE] – 700 zł – z decyzji nie wynika rodzaj przyznanej zapomogi, powinna być przyznana zapomoga doraźna, brak uzasadnienia Komisji – niepoprawnie.

[REDAKTOWANE] – 550 zł – z decyzji nie wynika rodzaj przyznanej zapomogi, z wniosku zaś nie wynika przyczyna dla której ma być udzielona zapomoga, brak uzasadnienia Komisji – niepoprawnie.

[REDAKTOWANE] – 550 zł - z decyzji nie wynika rodzaj przyznanej zapomogi, z wniosku zaś nie wynika przyczyna, dla której ma być udzielona zapomoga, brak uzasadnienia Komisji – niepoprawnie.

[REDAKTOWANE] – 550 zł – z decyzji nie wynika rodzaj przyznanej zapomogi, powinna być przyznana zapomoga doraźna, brak uzasadnienia Komisji – niepoprawnie..

22.03.2013 r. Komisja rozpatrzyła wnioski o zapomogi zdrowotne:

[REDAKTOWANE] – 1000 zł - poprawnie

[REDAKTOWANE] – 1000 zł – poprawnie

6.03.2013 r. Komisja przyznała:

- a) zapomogę zdrowotną [REDAKTOWANE] w kwocie 1000 zł – przedstawione przez wnioskodawcę twierdzenia świadczą o tym, iż należało przyznać zapomogę doraźną, albowiem nastąpiło ogólne pogorszenie warunków materialnych. Brak dowodów na poparcie twierdzeń wnioskodawcy – niepoprawnie.
- b) jako ekwiwalent rzeczowy przyznano 35 osobom uprawnionym kwotę po 380 zł – niepoprawnie ponieważ nie dokonano różnicowania wg. kryterium socjalnego.

- 8.01.2013 r. – komisja rozpatrzyła wnioski o pożyczkę mieszkaniową.

W 2012 r. środki przyznawano w następujący sposób:

- 14.11.2012 r. Komisja przyznała świadczenia z ZFŚS, jako ekwiwalent pieniężny za świadczenia rzeczowe dla uprawnionych pracowników i emerytów pomimo braku podstaw do wypłaty takiego świadczenia w Regulaminie, przyznała również pożyczki mieszkaniowe.

Komisja przyznała:

- a) świadczenia jako ekwiwalent pieniężny:

Osoba uprawniona	Kwota świadczenia	Dochód na osobę w rodzinie	Próg
[REDAKTOWANE]	800 zł	1200 zł	III
[REDAKTOWANE]	800 zł	1000 zł	I
[REDAKTOWANE]	650 zł	2029,75 zł	XII
[REDAKTOWANE]	800 zł	1450 zł	VI
[REDAKTOWANE]	400 zł	2200 zł	XIII
[REDAKTOWANE]	950 zł	800 zł	I
[REDAKTOWANE]	850 zł	1800 zł	IX
[REDAKTOWANE]	840 zł	1000	I

Wskazać należy, iż pomimo formalnej zgodności z tabelą dopłat, powyższe świadczenia przyznano bez zachowania kryterium socjalnego. Osoby o wyższym dochodzie

na osobę w rodzinie, otrzymały wyższe, bądź równe świadczenia, w stosunku do osób o niższym dochodzie (por. [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE] czy [REDAKTOWANE] i [REDAKTOWANE]).

Przyznano również dofinansowanie do wypoczynku dla [REDAKTOWANE] w kwocie 650 zł pomimo, iż wg. tabeli, dofinansowanie takie przysługuje maksymalnie w kwocie 380 zł, albowiem jego dochód na osobę w rodzinie przekroczył kwotę 2650 zł.

b) przyznano uprawnionym dzieciom kwoty po 200 zł na paczki świąteczne, każde dziecko otrzymało taką samą kwotę - świadczenia ta przyznano bez zachowania kryterium socjalnego, gdyż każdemu z uprawnionych dano równe świadczenie bez względu na sytuację materialną rodziny.

- 10.10.2012 r. – dyrektor przekazał do księgowości pismo przyznające pożyczki mieszkaniowe i zapomogę, pismo nie zawiera podpisów członków Komisji.

- 3.07.2012 r. przyznano ekwiwalent za świadczenie rzeczowe emerytom, mimo iż większość wniosków była o zapomogę. Trudno stwierdzić na co de facto Komisja chciała przeznaczyć środki.

- 8.06.2012 r. Komisja rozpatrzyła wnioski o przyznanie dofinansowania do wypoczynku dla pracowników, wnioski o przyznanie dofinansowania dla dzieci pracowników oraz wnioski o zapomogę. Komisja przyznała:

a) dofinansowanie dla pracowników do wypoczynku organizowanego we własnym zakresie:

Osoba uprawniona	Kwota świadczenia	Dochód na osobę w rodzinie	Próg	Ocena
[REDAKTOWANE]	1100 zł	1400	I	Poprawnie
[REDAKTOWANE]	500 zł	2200	IV	Poprawnie

b) dofinansowanie do wypoczynku dzieciom pracowników:

Osoba uprawniona	Kwota świadczenia	Dochód na osobę w rodzinie	Próg	Ocena
[REDAKTOWANE]	450 zł	1400 zł	I	Poprawnie

██████████	2 x 250 zł	2125 zł	IV	Poprawnie
██████████	200 zł	1150 zł	I	Poprawnie
██████████	900 zł	1000zł	I	Poprawnie

Pomimo tego, iż przyznane środki są zgodne z tabelą dopłat, to nie zachowano kryterium socjalnego w stosunku do ██████████ i ██████████.

Przyznano również wbrew zakazowi wynikającemu z tabeli dopłat, dofinansowanie dla dziecka ██████████ w kwocie 400 zł, pomimo, iż jego dochód na osobę w rodzinie przekracza wskazaną w tabeli kwotę 2501 zł, nie powinien on zatem otrzymać świadczenia. Podobna sytuacja dotyczy ██████████ z tym, że kwota świadczenia w tym przypadku to 100 zł.

c) zapomogę z tytułu śmierci męża ██████████ w kwocie 1000 zł – poprawnie.

d) świadczenia urlopowe dla nauczycieli i wychowawców:

██████████ ½ etatu – 546,97 zł – poprawnie.

██████████ - cały etat - 1093,93 zł – poprawnie.

██████████ – etat luty – wrzesień 4/18, marzec - sierpień 7/18 plus cały etat przez cały rok – 121 zł + 1093,93 zł + 212,70zł – dokonano sprawdzenia: 167,74 + 212,71 + 1093,93 – w nieprawidłowy sposób wyliczono świadczenie za 4/18 etatu w miesiącach luty – wrzesień.

██████████ – cały etat- 1093,93zł – poprawnie.

31.05.2012 r. – Komisja rozpatrzyła wnioski o pożyczki mieszkaniowe.

11.04.2012 r. dyrektor udzielił pożyczki mieszkaniowej na kwotę 5000 zł bez konsultacji z Komisją Socjalną.

8.03.2012 r.- Komisja rozpatrzyła wnioski o przyznanie świadczeń rzeczowych lub pieniężnych na rok 2012 oraz wnioski o pożyczki mieszkaniowe. Komisja przyznała:

a) świadczenia pieniężne w kwocie po 380 zł:

Osoba uprawniona	Kwota świadczenia	Dochód na osobę w rodzinie	Próg	Ocena:
██████████	380 zł	1150 zł	III	Poprawnie

██████████	380 zł	1000 zł	I	Poprawnie
██████████	380 zł	2358,25zł	XV	Poprawnie
██████████	380 zł	1400 zł	V	Poprawnie
██████████	380 zł	2300 zł	XIV	Poprawnie

Pomimo zgodności przyznanych środków z tabelą dopłat, nie zachowano kryterium socjalnego, gdyż każdy z uprawnionych otrzymał równą kwotę bez względu na sytuację materialną.

b) pożyczki mieszkaniowe.

Podsumowanie dotyczące działalności Funduszu w latach 2012/2013:

Na podstawie powyższych spostrzeżeń wskazać należy, że osoby odpowiedzialne za funkcjonowanie Funduszu w wielu przypadkach nie przestrzegały kryterium socjalnego przy wydatkowaniu środków z Funduszu, a zatem środki te w wielu przypadkach były wydatkowane nieprawidłowo. Wg. oświadczeń członka Komisji i dyrektora, podstawą do takiego podziału środków był fakt, iż znają oni sytuację materialną pracowników, to też wysokość dopłat została ustalona odpowiednio do tej sytuacji. Takie postępowanie nie wynika jednak w żaden sposób z przepisów Regulaminu Funduszu, a co najważniejsze brak jest uzasadnień decyzji Komisji przy przyznawaniu konkretnych świadczeń, w tym wskazania jakie kryteria poza kryterium dochodu wzięto pod uwagę. Wskazać również należy, że wyjaśnienia członków Komisji i dyrektora zdają się nie mieć pokrycia w rzeczywistości, gdyż jak wynika z powyższych zestawień, bardzo często osoby o kilkukrotnie wyższym dochodzie na osobę w rodzinie otrzymały świadczenie jedynie o 100-150 zł niższe (por. np. protokół z dnia 3 grudnia 2013) zaś członek Komisji jak i dyrektor zapytani o konkretne sytuacje dotyczące przyznanych świadczeń, nie potrafili wskazać, jakie przesłanki zadecydowały, o kwocie przyznanych środków, która znacząco odbiega od kryterium dochodowego.

Wskazać należy, że przy świadczeniach, do których dostęp jest bezwzględnie należny, takich jak wczasy pod gruszą, uzależnianie kwoty przyznawanych środków od kryterium innego niż dochodowe, jest bardzo trudne w praktyce, z powodu konieczności uzasadnienia każdej z decyzji w stosunku do innych, poza dochodowych kryteriów (które zresztą nie zostały wskazane w Regulaminie).

Główną przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości jest określenie w tabeli progów dofinansowania, kwot dofinansowania w postaci zdecydowanie zbyt szerokiego przedziału. Wskazane jest, aby przedziały te były zdecydowanie węższe i nie pokrywały się ze sobą.

Brak jest również jakichkolwiek podstaw w regulaminie Funduszu do przyznawania ekwiwalentu pieniężnego w zamian za świadczenie rzeczowe, brak jest również w tym zakresie odpowiedniej tabeli ustalającej progi dofinansowania. Należy zatem wprowadzić odpowiednie regulacje w tym zakresie.

Nie prawidłowe jest również przyznawanie pracownikom jako pierwszego świadczenia z Funduszu w danym roku, każdemu po równo kwoty 380 zł. Stanowi to z oczywistych względów pogwałcenie kryterium socjalnego, mimo, iż księgowo jest to bardzo wygodne rozwiązanie.

Wskazać zatem należy, iż w latach 2012/2013 środki z Funduszu były wydatkowane w sposób nieprawidłowy, niezgodny z Regulaminem Funduszu i ustawą o ZFŚS. Nieprawidłowości te ze względu na swój charakter, świadczą z jednej strony o błędnej redakcji Regulaminu przede wszystkim w części dotyczącej tabeli dopłat, ale również o nieznajomości przez osoby odpowiedzialne za funkcjonowanie Funduszu, zasad działania ustawy o ZFŚS, jak również funkcjonującego w jednostce Regulaminu. Nie dopuszczalną jest bowiem sytuacja, w której osoba o wyższym statusie materialnym otrzymuje równe, bądź wyższe świadczenie od osoby o niższym statusie, bez wyraźnego powodu/kryterium wskazanego w Regulaminie i sporządzonego uzasadnienia. Nie dopuszczalne jest również przyznawanie wszystkim pracownikom tego samego świadczenia w równej wysokości. Takie świadczenie nie jest bowiem wg. interpretacji ZUS i US świadczeniem z Funduszu i podlega zarówno opodatkowaniu jak i oskładkowaniu, co w razie kontroli tych organów, zrodziłoby poważne konsekwencje finansowe.

Wskazać również należy na następujące uchybienia:

- zdarzają się wnioski, w których brak jest wskazania jakie świadczenie z Funduszu ma zostać udzielone a także wnioski, w których brak jest daty kiedy zostały złożone,
- w przypadku, gdy wnioski nie są składane na formularzu, brak jest wskazania, czy wpisana kwota dochodu na osobę w rodzinie jest kwotą netto czy brutto, kilkakrotnie w czasie przeglądania wniosków podjęto podejrzenie, że została wpisana kwota netto, co zawyża kwotę przyznanego świadczenia,

- w protokołach Komisji przy świadczeniach dla emerytów, brak jest wskazania jakie świadczenie udzielono,
- do wniosków pracowników dołączane są ksera legitymacji studenckiej/uczniowskiej ich dzieci, brak jednak informacji o ewentualnych zarobkach tych osób,
- trudno wskazać, czy dofinansowanie wypoczynku dzieci jest wyliczane na dziecko czy na rodzica – nie zawsze bowiem kwota dofinansowania na dziecko wynikała z dochodu rodziny,
- przy świadczeniach dotyczących dofinansowania wypoczynku dzieci nie rozróżniano, czy jest to dofinansowanie do wypoczynku zorganizowanego w formie kolonii, obozów itd. czy wypoczynek zorganizowany we własnym zakresie – np. 2013 r. [REDACTED] – złożony wniosek z dołączonym potwierdzeniem przelewu za obóz na kwotę 300 zł i 750 zł, zgodnie z kolumną 4 tabeli nr 2 do regulaminu pracownik przy dochodzie 1900 powinien otrzymać za dofinansowanie wypoczynku zorganizowanego w formie obozu 50% kosztów tj. 525, a otrzymał na 2 dzieci po 445 zł,
- we wnioskach wskazywane są wynagrodzenia w kwotach 1500, 1600, 2000, 2500 itd., prawdopodobnie podawane jest wynagrodzenie z dużym zaokrągleniem. Może to mieć duże znaczenie, szczególnie w sytuacji gdy podane wynagrodzenie stanowi górną granicę progu i 1 zł może powodować, że pracownik znajdzie się w wyższym progu lub zostanie wykluczony z prawa do świadczenia.

Po zakończeniu kontroli przeprowadzone zostaną stosowne konsultacje z dyrektorem placówki i członkami Komisji w celu naprawy stwierdzonych uchybień.

2.3.2 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu

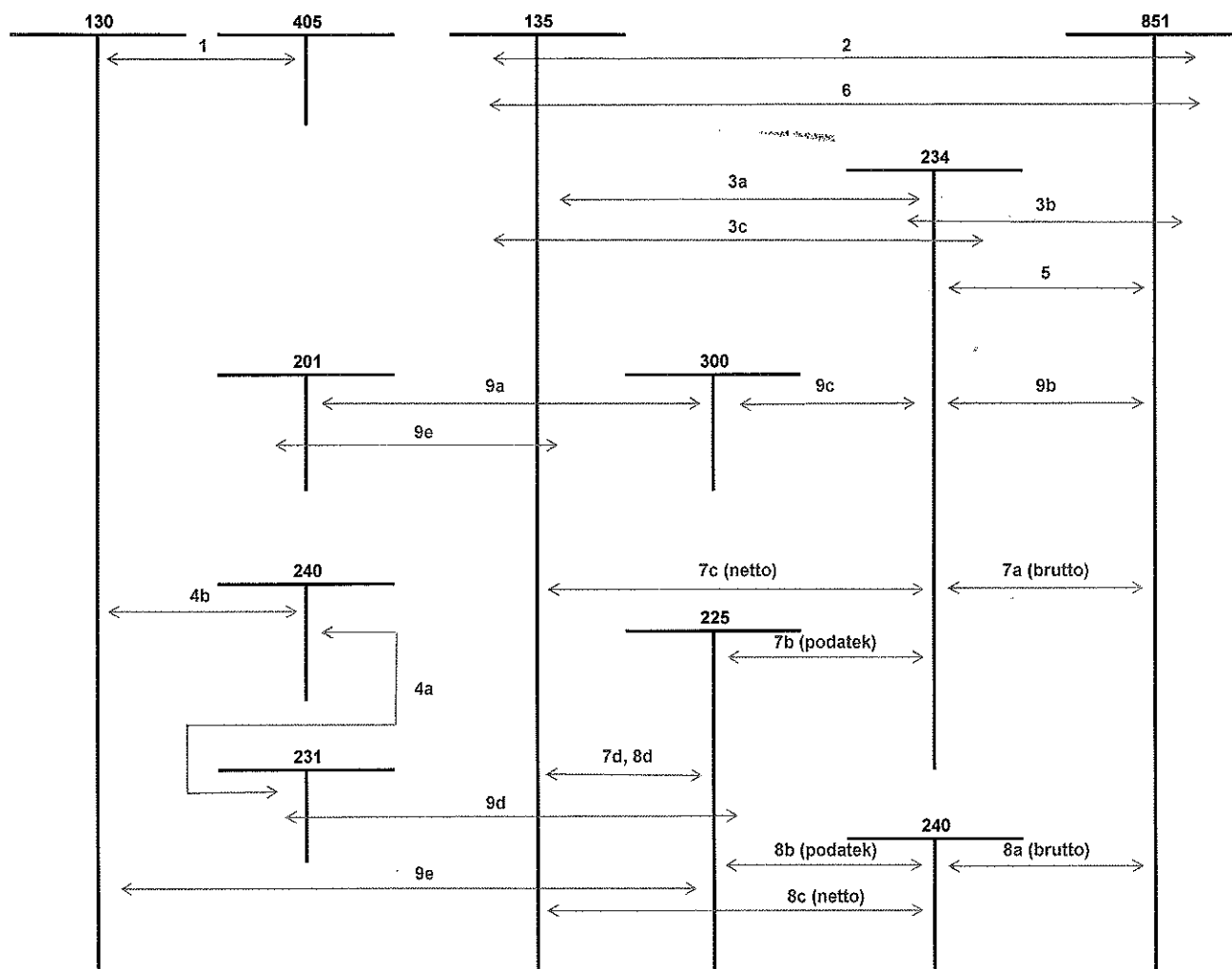
Brak jest dokumentów dotyczących powołania Komisji Socjalnej. W latach 2012/2013 w skład Komisji wchodziły [REDACTED] (przewodnicząca) [REDACTED] i [REDACTED]. Według oświadczenia członka Komisji, w latach 2012/2013 żaden z pracowników nie składał skarg ani wniosków odnośnie działania Funduszu. Członek Komisji stwierdził, iż dyrektor placówki bardzo dobrze wywiązuje się ze swoich obowiązków jako administrator Funduszu, zaś jego współpraca z Komisją, jest bez zastrzeżeń. Przez ostatnie dwa lata, dyrektor nie kwestionował propozycji Komisji, co do przyznania i podziału środków. Członek Komisji wskazał, iż prawidłową jest sytuacja, iż dyrektor uczestniczy w pracach Komisji.

Powyższe wyjaśnienia członka Komisji, korespondują z twierdzeniami dyrektora placówki, jak również ze zgromadzoną dokumentacją. W ocenie dyrektora, Fundusz działa w sposób prawidłowy, nikt z pracowników nie skarży się na działanie Funduszu, zaś relacje pomiędzy nim a Komisją Socjalną, układają się w sposób poprawny. Dyrektor wskazał, że jakiś czas temu powstał problem z zapomogami zdrowotnymi i w związku z tym zwrócił się do organu prowadzącego o stosowne wyjaśnienia, które okazały się pomocne.

2.3.3 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi

W placówce nie funkcjonują związki zawodowe.

Schemat przykładowych księgowani operacji związanych z funkcjonowaniem ZFŚS

operacje:

- 1 - przekazanie środków z budżetu na rachunek ZFŚS z tytułu odpisu (wyciąg bankowy)
- 2 - wpływ środków finansowych na wydzielony rachunek z tytułu odpisu na ZFŚS (wyciąg bankowy)
- 3 - pożyczki z ZFŚS:
 - 3a - wypłata pożyczki pracownikowi (wyciąg bankowy)
 - 3b - przypis naliczonych odsetek od udzielonej pożyczki z ZFŚS (polecenie księgowania)
 - 3c - wpłata na rachunek ZFŚS z tytułu spłaty raty pożyczki
- 4 - potrącenie (za zgodą pracownika) raty pożyczki z wynagrodzenia:
 - 4a - potrącenie w liście wynagrodzeń (lista wypłat)
 - 4b - przekazanie środków z tytułu rat pożyczki z rachunku podstawowego na rachunek ZFŚS (wyciąg bankowy)
- 5 - umorzenie pożyczki udzielonej z ZFŚS (polecenie księgowania)
- 6 - odsetki bankowe naliczonej od środków zgromadzonych na rachunku bankowym ZFŚS (wyciąg bankowy)
- 7 - przyznanie pracownikowi świadczenia pieniężnego z ZFŚS:
 - 7a - naliczenie świadczenia (lista wypłat)
 - 7b - potrącenie ze świadczenia ewentualnej zaliczki na podatek dochodowy (lista wypłat)
 - 7c - wypłata świadczenia po potrąceniu ewentualnej zaliczki na podatek dochodowy (wyciąg bankowy)
 - 7d - odprowadzenie do urzędu skarbowego zaliczki na podatek dochodowy od wypłaconego świadczenia pieniężnego (wyciąg bankowy)
- 8 - przyznanie świadczenia pieniężnego z ZFŚS emerytom i rencistom objętych opieką społeczną
 - 8a - naliczenie świadczenia (lista wypłat)
 - 8b - potrącenie ze świadczenia ewentualnej zaliczki na podatek dochodowy (lista wypłat)
 - 8c - wypłata świadczenia po potrąceniu ewentualnej zaliczki na podatek dochodowy
 - 8d - odprowadzenie do urzędu skarbowego zaliczki na podatek dochodowy od wypłaconego świadczenia pieniężnego
- 9 - zakup towarów i wypłata świadczeń rzeczowych:
 - 9a - zakup towarów (faktura zakupu)
 - 9b - przyznanie pracownikom świadczenia rzeczowego (lista)
 - 9c - wydanie świadczeń rzeczowych pracownikom (lista)
 - 9d - obciążenie zaliczką na podatek dochodowy wynagrodzenia pracownika (lista)
 - 9e - zapłata do urzędu skarbowego podatku potrąconego z wynagrodzeń za świadczenia rzeczowe (wyciąg bankowy)
 - 9f - zapłata kontrahentowi za towary (wyciąg bankowy)